

MORAŠICKÝ OBČASNÍK

obcí Morašice, Řikovice, Lažany a Višňáry

číslo 91 rok 2025

Kouzlo Vánoc
v každém okamžiku

Úvodník

Čtyři jedničky v kalendáři naznačují, že má na bílém koni přijet svatý Martin. Jelikož je to se sněhem v posledních letech trochu nevyzpytatelné, zkusila jsem se přímo zeptat toho povolání. Máme totiž v rodině jednoho Martina. Když jsem mu přála k svátku, zkusila jsem mu položit otázku týkající se sněhové nadílky. Odpověděl mi: „Sníh třeba letos bude, ale ještě je čas.“ Naštěstí jsme nemuseli čekat tak dlouho, do týdne totiž začalo sněžit. Byla jsem ráda, protože v tu dobu jsme začínali připravovat a směřovat veškeré činnosti k rozsvícení stromů v Řikovicích i Morašicích. Díky Martinovi, který letos na ten sníh tolik nespěchal, jsme mohli rozsvícení našich dvou stromů prožít v nádherné sněhové kulise.

Jestli bude sníh i na letošní vánoční svátky, jsem se nezeptala. Podle meteorologů pravděpodobnost bílých Vánoc je nízká. Nenechme si ale toto významné období vzít. Udělejme si ho krásné i bez sněhové nadílky. I když sníh k Vánocům patří, vykouzlí vždy úplně jinou atmosféru, přesto to není to nejhlavnější. Proto vám přeji, abyste zbytek adventní doby a vánoční čas strávili v poklidu, bez starostí a hlavně s těmi, na kterých vám doopravdy záleží. Načerpejte během vánočního volna síly a budeme rádi, když si odpočnete s našim občasníkem, protože je opět plný zajímavých článků a rubrik.

Pavčina Jarešová, starostka obce

OBECNÍ ÚŘAD

Obecní úřad bude uzavřen od 22. prosince. Prvním úředním dnem v novém roce je pondělí 5. ledna 2026 od 8.00 do 17.00 hod.

POŠTA

Otevírací doba ve vánočním období na poště by měla být stejná jako ve všední dny, případně bude změna včas oznámena. Poslední den v roce, tedy 31. prosince, bude pobočka v Morašicích otevřena pouze od 8.00 do 10.00 hod.

KNIHOVNA

V pondělí 22. a 29. prosince bude knihovna uzavřena. Otevírací doba bude v novém roce opět každé pondělí. Poprvé otevřena bude v pondělí 5. ledna od 16.30 do 18.30 hod.

SBĚRNÝ DVŮR

Naposledy v tomto roce bude sběrný dvůr otevřen v sobotu 20. prosince od 9.00 do 11.00 hod. Od pondělí 5. ledna 2026 bude opět otevřen v obvyklou otevírací dobu.

Žádáme občany, ať úklid po svátcích nechají až na leden, aby nevznikl nepořádek kolem obecního úřadu. Děkujeme.

VODNÉ A STOČNÉ PRO ROK 2026

Vodné 52,90 Kč/m³ včetně 12% DPH
Stočné 65 Kč/m³ včetně 12% DPH

MÍSTNÍ POPLATKY 2026

Poplatek za komunální odpad

Z důvodu rostoucích nákladů na likvidaci komunálního odpadu a skutečnosti, že obec dlouhodobě doplácí na provoz systému odpadového hospodářství, bude poplatek za komunální odpad v roce 2026 navýšen na **800 Kč/osobu**.

- Úleva **200 Kč/osoba** je pro občany, kteří musí dopravovat nádobu k místu svozu **více než 100 m**.

Kvůli tomu se ruší vyhláška č. 3/2023 a nahrazuje ji vyhláška č. 3/2025 s účinností k 1. lednu 2026.

Poplatek ze psů

- **100 Kč** – první pes
- **150 Kč** – druhý a každý další pes téhož držitele

Způsob úhrady

Upřednostňujeme **bezhotovostní úhradu na účet** obce od 1. ledna 2026:

- Česká spořitelna – 6625184329/0800
- Každý poplatek uhradte **samostatně** a vždy uveďte **správný variabilní symbol**.

Hotovostní platby

- Jsou možné od **1. února 2026** na obecním úřadě.

SPLATNOST POPLATKŮ je k 31. březnu 2026.
 Pokud celková částka přesáhne **800 Kč**, lze uhradit ve dvou splátkách:
 1. splátka **do 31. března 2026**
 2. splátka **do 31. srpna 2026**

Variabilní symboly

Variabilní symbol (VS) pro platbu místních poplatků se vždy skládá ze **tří částí**:

Kód poplatku za odpad: **1345**
 Kód poplatku za psa: **1341**

Kódy částí obce: Morašice **01**
 Lažany **02**
 Řikovice **03**
 Višňáry **04**

Číslo popisné se na VS uvádí **vždy třiciferné**.
 K **jednocifernému** nebo **dvoucifernému** je **nutné** před vlastní číslo **doplnit nuly**. Příklad: poplatník z **čp. 112** uvede v posledním trojčíslí na VS **112**, zatímco poplatník z **čp. 4** uvede v posledním trojčíslí na VS **004** a poplatník z **čp. 20** uvede v posledním trojčíslí na VS **020**.

Příklady sestavení variabilního symbolu

Příklad 1 - Občan z **Morašic čp. 112** platí za odpad:

Příklad 3 - Občan z **Řikovic čp. 98** platí za odpad:

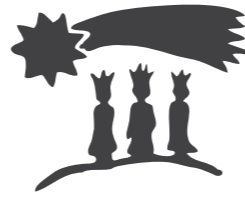
Příklad 2 - Občan z **Lažan čp. 13** platí za psa:

Příklad 4 - Občan z **Višňárů čp. 4** platí za psa:

ZAČÁTEK LEDNA BUDE OPĚT ČAS TŘÍKRÁLOVÉ SBÍRKY!

Největší dobrovolnická a sbírková akce je opět za rohem! Za pár týdnů vyrazí tříkrálové skupinky do akce a přinesou radost a požehnání vašim příbytkům. Koledníky čekejte tradičně v sobotu **10. ledna 2026**.

Vloni se díky vaší štědrosti podařilo vybrat částku přesahující devět set tisíc korun! Konkrétně to bylo neuvěřitelných **925 493 Kč**. Převážná většina této částky putovala na zajištění kvalitního a příjemného pobytu klientů Respitní péče Jindra, jejíž chod je poměrně finančně náročný.

Díky dvacáté šesté Tříkrálové sbírce chceme podpořit **provoz naší služby, která se věnuje péči o náhradní a pěstounské rodiny**. Zakládáme si na poskytování kvalitní péče o naše klienty a díky vybraným financím budeme pro pěstouny moct zajistit potřebná školení, setkání a další nezbytnou péči. Dále výtěžkem podpoříme rodiny s dětmi v nepříznivé situaci, domácnosti zasažené povodněmi či požáry, humanitární projekty v zahraničí nebo chod našeho Dobrovolnického centra.

Po loňském úspěchu bude v průběhu ledna opět v prodeji **Tříkrálový speciál**, jedinečná polotmavá nepasterovaná třináctka vyrobená minipivovarem Veselka, kdy drobná částka z prodeje každého piva podpoří Tříkrálovou sbírku. Točené pivo nebo pivo v láhvi, soudku či plastu bude možné zakoupit přímo na Veselce nebo ve vybraných podnicích. Sledujte náš web a sociální sítě, kde se dozvíte aktuální informace.

U našich koledníků opět klasicky narazíte na **QR kód**, který bude nalepený na tříkrálových kasičkách, budete tak moct přispět i bezhotovostně. Pokud vás koledníci doma nezastihnou, zanechají vám ve schránkách **letáček**, ve kterém se dozvíte, jak se do sbírky zapojit. Jako obvykle bude možné přispět také pomocí dárcovské SMS, přes platební bránu či bankovní účet. Více se dozvíte na www.trikralovasbirka.cz.

Odkaz na www.trikralovasbirka.cz:

Více informací o Tříkrálové sbírce najdete na webu litomyšlské charity litomysl.charita.cz a sociálních sítích nebo u koordinátorky Tříkrálové sbírky Veroniky Peterkové (tel. 733 741 091, e-mail: dobrovolnik@lit.cz).

Odkaz na litomysl.charita.cz:

Děkujeme za přijetí našich koledníků a těšíme se na výsledek, ve kterém se vždy odráží štědrost a vstřícnost našeho regionu.

Veronika Peterková, Farní charita Litomyšl

DŮLEŽITÉ OZNÁMENÍ K POUŽÍVÁNÍ PYROTECHNIKY

Od 1. prosince 2025 je v platnosti nová právní úprava stanovující jasná pravidla pro bezpečné nakládání s pyrotechnikou. Naše obec se nachází v zóně s úplným omezením používání pyrotechniky. V těchto zákonem vymezených oblastech platí zákaz odpalování pyrotechnických výrobků s výjimkou kategorie F1. Mapa znázorňující zóny s omezeným používáním pyrotechniky je přiložena a vymezuje konkrétní území naší obce.

Odkaz na mapovou aplikaci k omezení pyrotechniky:

Zákon nově zakazuje používání hlučné a nebezpečné pyrotechniky ve vzdálenosti do 250 metrů od:

- nemocnic a zdravotnických zařízení,
- domovů pro seniory a zařízení sociálních služeb,
- útulků, záchranných stanic a zoologických zahrad,
- chovů hospodářských zvířat.

V těchto bezpečnostních zónách je povolena **pouze pyrotechnika kategorie F1. Ostatní kategorie F2, F3 a F4 jsou zde zakázány.**

Rozdělení pyrotechniky podle kategorií:

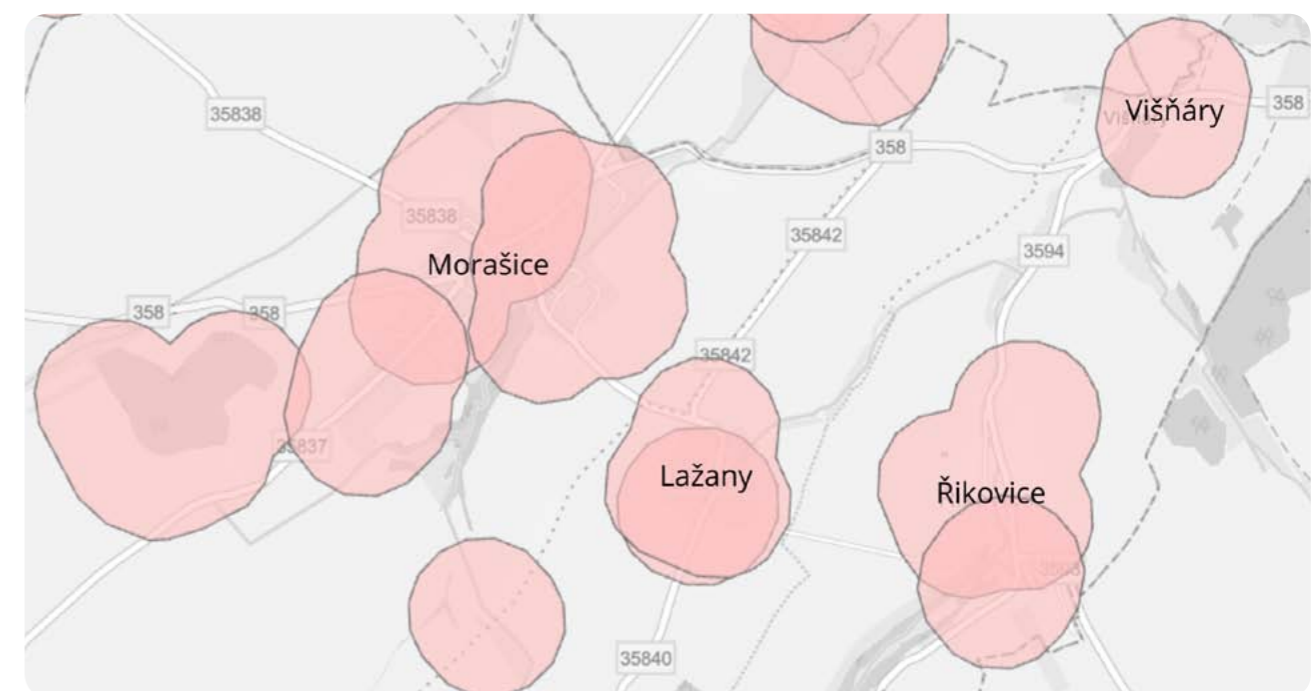
- **F1** – volně použitelné výrobky s velmi nízkým nebezpečím a minimálním hlukem – např. prskavky, malé stolní fontány, praskací kuličky, dortové fontány a další drobné tiché efekty.
- **F2 a F3** – zahrnuje zejména petardy, rakety, větší fontány, římské svíce a baterie ohňostrojů.
- **F4** – profesionální pyrotechnika určená výhradně pro odborně způsobilé osoby. Není určena pro běžné občany.

Důležité upřesnění:

Obec nemusí přijímat novou vyhlášku – zákonná úprava zajišťuje potřebnou ochranu již sama. Na území obce Morašice, Řikovice, Lažany a Višňáry tak automaticky platí omezení používání pyrotechniky v místech, která jsou stanovena platnou legislativou.

Žádáme vás o ohleduplný přístup. Mějme, prosím, na paměti ostatní obyvatele obce – seniory, rodiny s dětmi, ale zejména domácí mazlíčky a hospodářská zvířata, pro které mohou být hlasité výbuchy velmi stresující a zraňující.

Zábavu a sváteční atmosféru lze vytvořit i šetrnějšími, tiššími a bezpečnějšími způsoby. Přispějme společně k tomu, aby se v naší obci všichni cítili dobře. Děkujeme vám za vstřícnost, ohleduplnost a udržování dobrých sousedských vztahů.

ABY NAŠE OBEC BYLA HEZČÍ. DÍKY!

Celý rok jsem měla možnost sledovat práci technických zaměstnanců obecního úřadu. Ráda bych ocenila jejich úsilí, zejména při úklidu místního hřbitova. Patří jim poděkování za pravidelnou péči i za to, že se pustili do obnovy dlouhodobě neudržovaných míst, opuštěných a propadlých hrobů porostlých břečťanem a náletovými křovinami.

S blížícím se koncem roku bych jim chtěla popřát hodně sil do další práce a poděkovat za to, že svým úsilím přispívají k tomu, aby naše obec byla hezčím a upravenějším místem pro nás všechny. Zároveň jim – a všem občanům – přeji klidné a radostné Vánoce plné pohody, zdraví a příjemných setkání s blízkými.

Jaroslava Němcová

Zarostlé hřbitovní místo ukrývalo starou rodinnou hrobku.

OPAKOVÁNÍ JE MATKA MOUDROSTI

Na konci října jsme s Lenkou vyrazili do jednoho z bývalých měst Moravy. Uhádnete kam? Do Olomouce. V prostorách Filozofické fakulty Univerzity Palackého se konalo tradiční školení vydavatelů a redaktorů obecních zpravodajů. V jedné místnosti byly všechny stoly obloženy městskými a obecními zpravodaji, které se do soutěže přihlásily. Po vstupu do místnosti hned na začátku stolu na nás vykoukl ten náš. Letos získal mezi ostatními kvalitními a úspěšnými zpravodaji krásné 7. místo.

Celý den jsme se navzájem inspirovali. Vedli jsme společně s odborníky také několik zajímavých diskuzí nad vydávanými periodiky. Během několikahodinového setkání nás čekaly i zajímavé přednášky. Odborníci nám představili současné trendy zpravodajského jazyka, ale i grafické styly a veškeré možnosti tvorby zpravodajů. Velmi kladně hodnotím a za přínosnou přednášku považuji tu od moderátorky Jany Fabianové z České televize Ostrava. Ta krásně propojila svoji práci, vzdělání v oboru žurnalistiky a její tvorbu městského zpravodaje, na kterém se sama podílí.

Jednoduše řečeno, i naše debaty nad zdánlivě banálními věcmi mají vždy svůj smysl. Jak se říká: „Opakování je matka moudrosti.“

TJ

PLAMÍNEK NADĚJE DORAZÍ LETOS I K NÁM

Plamínek odebraný z věčného ohně, který hoří v jeskyni pod bazilikou Narození Páně v Betlémě v centrální části Palestiny, do České republiky od roku 1990 přivázejí brněňští skauti. Rakouské neziskové organizace každý rok vyberou dítě, které v daném roce vykonalo zvlášť mimořádný čin. Chlapec nebo dívka potom odjede do jeskyně narození Ježíše Krista v Betlémě a vyzvedne světlo míru. Rakouskými aerolinkami plamínek v ohnivzdorném obalu dopraví do Rakouska.

Za Českou republiku tento rok odjeli do Lince skauti z Brna. Každoročně se společně s dalšími 1 400 skauty a skautkami z více než dvaceti různých národností účastní slavnostního ceremoniálu. Po návratu plamínek míru předají v Brně v katedrále sv. Petra a Pavla do rukou biskupa, který mu požehná.

Na čtvrtou adventní sobotu potom skautky a skauti světlo rozvázejí vlaky po celé České republice a předávají ho dalším dobrovolníkům a zájemcům. Betlémské světlo a jeho poselství se tak šíří mezi miliony lidí, aby jim v jejich domovech o vánočních svátcích připomínalo narození Ježíše Krista – mír, lásku, víru, naději a přátelství.

„Naděje není přesvědčení, že něco dobře dopadne, ale jistota, že má něco smysl – bez ohledu, jak to dopadne.“

Václav Havel

Zdroj: Skaut, Betlémské světlo

V Morašicích budete mít příležitost si na Štědrý den plamínek Betlémského světla také odnést do svých domovů. K dispozici bude **24. prosince od 10.00 do 12.00 hod. v kapli sv. Josefa na faře.**

Přeji klidný advent a požehnané vánoční svátky!

Marie Foglová

MIKROREGION LITOMYŠLSKO INFORMUJE

Tentokrát ze setkání Valné hromady na Mendryce u Janova

Dne 25. listopadu se sešli zástupci členských obcí Mikroregionu Litomyšlsko. Tato setkání se konají dvakrát do roka. Členové zde řeší aktuální provozní záležitosti a jsou seznámeni s aktuální činností svazku obcí.

Tento den jsme přijali pozvání do obce Janov od starosty Luboše Jiskry, a to konkrétně na zámek na Mendryce. Mendryka je místní část obce Janov. Byla založena v roce 1617 a nazvaná po manželce litomyšlského feudála Vratislava z Pernštejna, Španělce Marii Manrique de Lara. Má velkou historickou a kulturní hodnotu. Lovecký zámek s kaplí sv. Huberta prošel významnými historickými mezníky. Přes svou slávu šlechtického rodu, přes období normalizace, kdy jeho lesk pomalu upadal, až po současnost. Díky píli starosty Jiskry a jeho spolupracovníků zde Řád řeholních sester Společnost Dcer Křesťanské lásky působí v oblasti charitativní péče v nových a důstojných prostorách. Poskytují útěchu a klid nejen potřebným, ale široké veřejnosti. Řád řeholních sester zde působí od roku 1969.

Celé jednání uvedly sestry ze zmíněného řádu a přivítaly přítomné členy a hosty. Představily historii zámku a kapli sv. Huberta. Na úvod zazpívaly krásnou píseň pro navození příjemné atmosféry. Po představení hostitelů

se starostové členských obcí a pozvaní hosté nejprve věnovali situaci v oblasti nakládání s odpady v regionu. Diskutovali nad možnostmi, jak mohou obce přistupovat ve zjednodušení práce nakládání s odpady. Následně byly projednány provozní záležitosti svazku, především schválení rozpočtu svazku obcí na následující rok. Byly představeny probíhající projekty v roce 2025 a více do budoucího roku. Projekty se z velké části týkají především podpory turistiky a drobných podnikatelů v regionu. Pozitivně jsme vyzdvihli i výbornou spolupráci se zástupci obcí. Je nutné poznamenat, že v dnešní době je velká zátěž na administrativu ve veřejné správě. Je velké štěstí, že zástupci obcí i přes tento fakt rádi a velmi ochotně spolupracují. Na závěr celé akce jsme přijali pozvání do modlitebny a do kaple sv. Huberta, kde nám sestra Žofia zahrála nádherný set písní na nově zrestaurované varhany.

Po celou dobu jednání valné hromady členských obcí Mikroregionu Litomyšlsko na nás dýchala předvánoční atmosféra. Na Mendryce jsme se po jednání doslova rozloučili pořádnou předvánoční sněhovou nadílkou.

Ivona Svobodová,
projektová manažerka Mikroregion Litomyšlsko

Řádové sestry vítají starosty členských obcí v prostorách zámku Mendryka.

BETLÉMSKÉ SVĚTLO

rozsvítí opět říkovické domovy

Skauti Anička a Ondra Tesařovi budou i letos v **úterý 23. prosince** během dopoledne roznášet Betlémské světlo do říkovických domovů. Připravte si lampičku a čekejte milé setkání.

Z deníku
paní starostky...

Jaký byl rok 2025 u nás v obci?

Slýchávám, že někoho upřednostňuji nebo že se tady u nás v obcích nic neděje. Snažíme se v každé obci realizovat něco užitečného a většina plánovaných akcí na rok 2025 se podařila dokončit.

Mezi nejvýznamnější úspěchy patří oprava nevyužívaného pavilonu C v areálu mateřské školy, který od září slouží školní družině. V budově základní školy se zútlunily prostory společných chodeb. V Říkovicích se děti i dospělí dočkali krásného nového hřiště u bývalé školy (foto z průběhu stavby na str. 30). Ve školní jídelně dostanou kuchařky k Vánocům nový univerzální šlehač a hnětací stroj. Veškeré tyto projekty jsme mohli realizovat díky dotační podpoře. Velké poděkování patří boskovické firmě Europroject dotace, a to konkrétně paní Michaela Vintrové, která nám pomohla s administrativními záležitostmi a následným vyúčtováním.

Některé projekty jsme ale museli přesunout na příští rok. Jedná se například o opravu doskočiště a vybudování sprinterské dráhy na hřišti v Morašicích podpořenou Pardubickým krajem. Ve Višňárech a v Morašicích plánujeme instalaci radarů hlídajících dodržování rychlosti. Doprava v těchto místech je velmi přetížená. Celou situaci zhoršují nahodilé dopravní komplikace na tahu mezi Litomyšlí a Vysokým Mýtem. Radary tak pomohou zvýšit bezpečnost obyvatel, ale i účastníků provozu. Na co se ještě můžete těšit? Pravděpodobně největší kulturní událostí v příštím roce bude oslava 800 let od založení Morašic. Chystáme pro vás den plný nejen kulturních a hudebních zážitků.

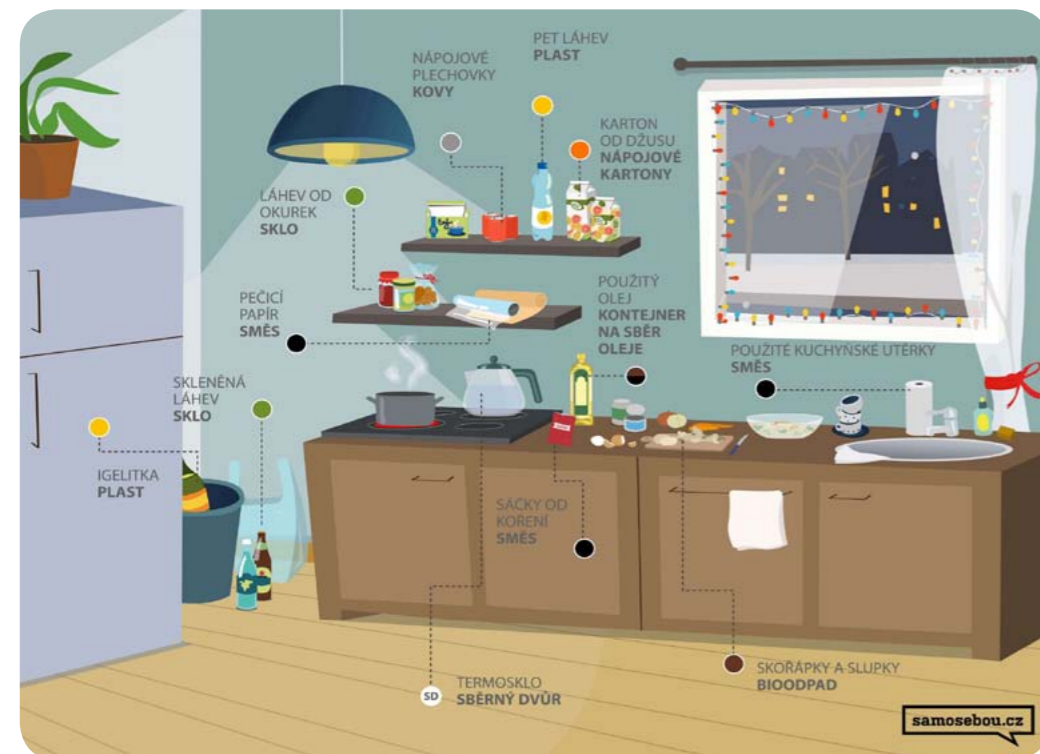
Co se nepodařilo dotáhnout do zdárného konce? Rozpracovaná je změna územního plánu. Neustále hledáme volné pozemky pro výstavbu. Pracujeme na projektu rekonstrukce obecního úřadu, sběrného dvora a nové hasičské zbrojnice (vizualizace na str. 31).

Děkuji všem za trpělivost. V dnešní době je vedení obce spojené s velkou administrativou. Až po papírových mašineriích lze něco realizovat. Zkušenější kolegové mi říkají, že dnes je všechno složitější a časově náročnější. Podnětů ke zvelebování našich obcí máme spoustu, ale není možné je všechny realizovat okamžitě.

PJ

POJĎME TŘÍDIT I O VÁNOCÍCH!

Vánoce lze považovat za období setkávání, rozdávání úsměvů a dobročinnosti. Radost a potěšení můžeme získávat také formou hmotných dáreků, které bývají různě zabalené. V dnešní době už ale dárky nejsou zabaleny pouze v papírových obalech.

JAK TŘÍDIT V KUCHYNI PO VÁNOČNÍ VEČEŘI

JAK TŘÍDIT PO ROZBALENÍ DÁRKŮ

JAK TŘÍDIT PO SKONČENÍ VÁNOC

Vzpomeňme si a zamysleme se, kolik odpadu během svátků vyprodukuje. Tyto návodné ilustrace nám pomohou, abychom ve třídění a likvidaci obalů a odpadu z Vánoc nemuseli zbytečně tápat.

ZÁŽITEK JAKO Z JINÉHO SVĚTA

Každoroční zpestření podzimu jsme si letos užili prohlídkou tří historických vodojemů a zámku s okrasnou zahradou. A hrála nám k tomu heligonka!

Letos, o něco později než v jiných letech, jsme se vydali 30. září na podzimní výlet důchodců. Cestou do Brna nás nezbrzdila ani jedna kolona, a tak jsme si ještě před Brnem mohli dopřát zastávku na kávu a svačinku.

V 10 hod. nás čekala komentovaná prohlídka vodojemů na Žlutém kopci, unikátní technické památky, na kterou se málem zapomělo, a jen o vlásek unikla demolici. Dva cihlové a jeden betonový vodojem z let 1874, 1894 a 1917 sloužily svému účelu až do roku 1997. To byla nádhera, zážitek jako z jiného světa dávno zaniklých civilizací nebo scény z počítačových her.

My ženy vždy oceníme krásně upravenou kvetoucí zeleň.

Historický vodojem: zvenku jen travnatý kopec a pod ním? Dechberoucí nekonečné prostory

Poté jsme odjeli do zámecké restaurace do Lysic a po dobrém obědě jsme spěchali na prohlídku zámku Lysice. Interiéry zámku jsou moc hezké. Mají tam také velkou sbírku zbraní. Nás ale nejvíce lákala prohlídka okrasné zahrady, jejíž dominantou je visutá lávka a ohromující arkáda, která poskytuje výhled na zahradu. Výlet jsme zakončili příjemným posezením u kávy s výbornými zákusky nebo u piva v nové kavárně Valea Caffè v Letovicích. To byla sladká tečka našeho výletu. A nově jsme měli výlet i s hudebním doprovodem pana Lněničky na heligonku. Děkujeme!

JŠ

POLÉVKA PRO DUŠI

Tááák, děťátka, a teď si vás vyzkouším z podzimní zeleniny. Cože? Listí? Šup s ním do hrnce!

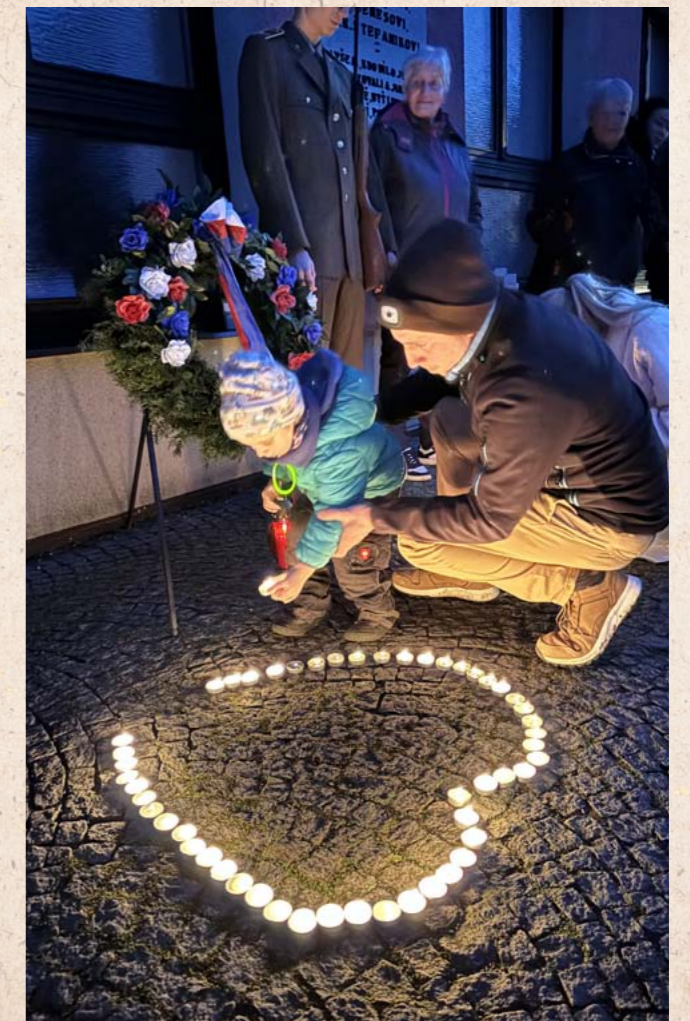
Jak přečkat podzim a zimu a přeprat podzimní splín? No přece vyrazit s lampionovým průvodem po stopách podzimní královny a pěkně si s ní zavařit! Za odměnu budou kosti, punč a létající oheň.

Dny jsou krátké, slunce se schovává za mokré mraky, venku je šero a chladno. Na léto už zbývají jen vzpomínky a čeká nás dlouhá podzimní a zimní depka. Nebo ne? Možná nám po létě zbylo i něco víc. Třeba bedýnka jablek, škopek kysaného zelí, pytel brambor, nějaká ta mrkev nebo řepa zapichnutá do písku ve sklepě. Pak taky poličky ve špajzce příjemně zarovnané skleničkami marmelád, kompotů, zavařených okurek a nasušených křížal. Mám tu psát i o družstevních sílech naplněných tunami obilí? Jó, co si v létě vypěstuješ a zavaříš...

Podzim není vůbec špatný. Na podzim je z čeho se radovat a co slavit. Proto tu vždy byly nejdříve dožínky, pak posvícení a nakonec hody. Na podzim ale také vzpomínáme a děkujeme. Vzpomínáme na naše zesnulé předky a děkujeme jim za vše, co tu pro nás zanechali. K tomu zase slouží průvody se svíčkami, návštěva hřbitovů a zapalování svíček. A všechny tyto krásné zvyky jsme si letos připomněli během lampionového průvodu v pátek 31. října v podvečerních hodinách.

Kolem 17. hod. jsme se sešli na návsi. Každé příchozí dítě se svým doprovodem dostalo na uvítanou svíčku, jejímž zapálením a položením před pomník padlých vojáků jsme společně uctili památku těch, kteří byli v první světové válce nuceni obětovat svůj život. Po pietní chvíli se početný průvod vydal uličkami obce hledat podzimní královnu, se kterou si měly děti připomenout smysl podzimních tradic.

Co se stane, když v dobrém vzpomínáme na zesnulé?

Celý večer se nesl v duchu ohně a světla. I podzimní víly se nechaly zlákat a ve světle lampy tančily jako noční motýli.

Cestou se tu a tam ze tmy vynořila strašidylka, podzimní víly nebo jiné zbloudilé duše, které přivábil zvuk zvonku na nové dřevěné zvonice pod školou. Královnou jsme nakonec objevili pod mohutnou třešní, kde hospodařila za svátečně prostřenými stoly, plnými podzimní zeleniny. Děti projevily opravdu bohaté znalosti všech našich podzimních plodin, když spolu s královnou vařily polévku k uctění všech dušiček, které nás v tento čas navštěvují. Zelenina létala do obřích hrnce takovou rychlostí, že všichni, kdo strkali zvědavý nosánek moc blízko, byli odměněni polévkovou sprškou. Za velké kuchařské nasazení si ale všichni kuchtíci zasloužili napečené perníčky a linecké cukroví. Z podzimní královské kuchyně pokračoval průvod temnou uličkou po novém chodníku přes školkovou zahradu, kde nám na cestu posvítily lampičky a dýně s vyřezávanými obličejí. Průvod jsme slavnostně zakončili na fotbalovém hřišti pohárkem vynikajícího punče a úžasným představením ohnivého muže. Kromě svého otužilého těla předvedl fantastické pekelné kejkle. Pro všechny haloweenké nadšence byl připraven i stylový fotokoutek. Takže jsme si nakonec mohli domů odnést i vzpomínku na večer, kdy máme radost ze světla stejně jako ze tmy.

Možná také nemáte rádi podzim, chybí vám slunce a pořád je vám zima. Když ale takovýto večer naplno prožijete s dětmi, s někým blízkým nebo jen v kruhu známých, může to být i jinak. Je to jako polévka pro duši.

Divoká show ohnivého muže nemohla nechat nikoho chladným.

Na cestu temnými zákoutími Morašic nám i letos laskavě posvítily dobří duchové.

VÝSTAVA DROBNÉHO ZVÍŘECTVA

Mladí chovatelé z morašické základní školy, kteří se účastní soutěžních výstav nejen v Dolním Újezdu, sklizejí úspěchy!

Druhý listopadový víkend jsme uspořádali výstavu drobného zvířectva, které se účastní zvířata chovatelů z Pardubického kraje.

Ve čtvrtek před výstavou jsme přijímali zvířata. V pátek dopoledne přišly děti z mateřské a základní školy v Dolním Újezdě. Během pátku byla zvířata posouzena. Nejlepší zvíře výstavy z každé kategorie získalo od posuzovatelů pohár Šampion výstavy. Dále odborníci udělili dvanáct čestných cen v kategorii králíků, deset čestných cen v kategorii drůbeže a osm čestných cen v kategorii holubů. Pro mladé chovatele jsme uspořádali vlastní soutěž, kde vítěz z každé kategorie dostal pohár. Výstava byla doplněna expozicí exotů, koček a akvarijních rybiček. Naši mladí chovatelé pro návštěvníky připravili bohatou tombolu a ukázkou králičího hopu. Sál u holubů byl vyzdoben chryzantémami a ostatní výzdobu aranžovali naši členové. V sobotu byly nabízeny ve stánku před budovou cukrářské výrobky.

Naši výstavu navštívilo 925 dospělých a dětí. Návštěvníci mohli obdivovat 28 plemen králíků, 21 plemen drůbeže, 17 plemen holubů a 23 druhů exotů. Výstavu pořádáme v termínu příhodném pro nákup chovných zvířat, a proto byl o ně mezi návštěvníky značný zájem. Je třeba také pochválit práci našich členů, kteří se starali o občerstvení, u kterého si mohli návštěvníci po zhlédnutí výstavy odpočinout v rozšířených prostorech.

Žák morašické ZŠ Petr Mráz předvádí na výstavě drobného zvířectva v Dolním Újezdě ukázkou králičího hopu.

Jeho kolegové mladí chovatelé Jan a Ivo Langrovi z Morašic se zaslouženou trofejí - pohárem za drůbež (slepičí plemeno kočinka zdobrnělá)

Výstavní výbor, ČSCH Dolní Újezd

NA SKOK VE STAROVĚKÉM ŘECKU!

Sparta, Trója, Paris, Meneláos i krásná Helena - všechna místa i postavy slavného antického dramatu jako na dlani z VIP míst v Divadle Broadway

V sobotu 15. listopadu okolo osmé hodiny jsme se vydali pohodlným autobusem směr Praha. Začátek představení byl až od 14 hod., tudíž jsme mohli čas před ním využít každý podle svých představ. Někdo nakupoval vánoční dárky, jiný navštívil své přátele či zavítal na prohlídku nějaké pamětihodnosti. Mnozí samozřejmě vyhledali i dobré občerstvení.

Divadlo Broadway leží pod Václavským náměstím směrem k Prašné bráně. Chvilku jsme si postáli u vstupu v dlouhé frontě. Lístky jsme již měli u sebe, tak to nebyl žádný velký problém, jen trochu obavy z míst na balkoně. Ty se však rozplynuly. Místa byla označena jako VIP. Opravdu jsme měli krásný výhled hned na jeviště a bylo i dobře slyšet. Za mě prima, jelikož od bojové vřavy je lepší bezpečný odstup. Také doprovodné kouřové efekty nás míjely.

Muzikál Troja s antickým příběhem se odehrával ve starověkém Řecku. Spartský král oslavuje uzavření míru s Trojou. Na slavnosti se však trojský princ Paris zamiluje do jeho manželky Heleny, kterou unese do Troji. Nastává pomsta krále, který se vrací z Kréty. Zjistí, co se stalo a nevěští nic dobrého. Král Menelaos chce svou ženu zpátky. Spojuje vojska i svého bratra a donutí Achilla, aby se postavil do jejich čela. Odysseus nabádá k vyjednávání, ale není sluchu. Nakonec má za úkol vymyslet vojsku plán – dobytí Troji. Sestaví s vojáky

Po skvělém muzikálu nám pozitivní nálada trvala i cestou domů.

velkého dřevěného koně coby dar boha Poseidona. Trojští vojáci ho dotáhnou za hradby města. Řeční bojovníci ukrytí v těle koně vyskáčou a pobijí Trojany, město vypálí a poboří. Lest se tedy podařila. Příběhy ostatních hrdinů si můžete přečíst v knize Staré řecké báje a pověsti od Eduarda Petišky.

Muzikál Troja režíroval skvěle Libor Vaculík. Texty písní napsal Václav Kopta a hudbu složili Marcus Tran, Zdeněk Hrubý, Bohouš Josef a další. Klobouk dolů před choreografií, kostýmy, scénografií, výtvarníky a celým týmem. Výtvarníci s citem přistupovali ke ztvárnění starověkého Řecka. Byly použity i moderní technologie, jako například obrovské LED obrazovky, které dotvářely obrazy měst, paláců, bojovníků, moře apod. Navozovaly tak skvělou atmosféru a díky nim jsme se mohli přenést do starověku.

Věřím, že se muzikál Troja líbil většině zúčastněným a všichni si odnesli mnoho krásných vzpomínek. Velké poděkování všem organizátorům.

Zdeňka Fikejzová

JAK „ERTÁK“ ZAČAL ZLOBIT

Ve středu 12. listopadu jsem se o půl deváté večer vrátil z Pardubic, přivezl jsem totiž Martu z tréninku. Usedám konečně k večeři. Najednou mi ale zvoní telefon a zvenku jsou slyšet sirény. Dispečink! Telefon mi hlásí požár nízké budovy v Příluku. Večeři nechávám na stole a spěchám směr naše hasičská zbrojnice. Postupně přijíždějí i ostatní hasiči – kolegové Kuba, Venda, Matěj a Lukáš. V pěti odjíždíme do Příluky, kde se našim úkolem stalo doplňování vody na hašení požáru. Po dvou hodinách se vracíme zpět na naši základnu. Bohužel ale cestou náš hasičský parťák „Erták“, jak

všichni říkáme hasičskému autu, začal zlobit. Proto byl tento třetí výjezd v tomto roce také zároveň tím posledním. Našeho „Ertáka“ jsme museli odtáhnout na opravu. Doufáme, že se nám brzy vrátí opět v pořádku a budeme moci společně pomáhat. Nutno podotknout, že „Erták“ už toho opravdu hodně zažil! Letos obec s podporou Pardubického kraje pořídila pro naši jednotku teleskopický žebřík, který nám významně pomůže při zásazích a doplní vybavení našeho „Ertáka“.

Jiří Famfulík, velitel SDH Morašice

ADVENT ZAHÁJEN ROZSVÍCENÍM VÁNOČNÍHO STROMU

Sbor zpěváků zahajuje advent v Morašicích.

Advent je čas, kdy se zpomalí krok, rozzáří ulice i domovy a kdy si lidé znovu připomínají, jak důležité je být spolu. V Morašicích už k předvánoční atmosféře neodmyslitelně patří tradiční slavnostní rozsvícení vánočního stromu, které se i letos konalo na první adventní neděli 30. listopadu.

Přípravy, které mají své kouzlo

Ještě než padla první sněhová vločka, začaly přípravy. Paní učitelka Monika Sychrová se ujala pěveckého vystoupení a děti ze ZŠ Morašice a ZUŠ Dolní Újezd pečlivě trénovaly, aby všem vykouzlily úsměv.

Na začátku listopadu proběhla zkouška osvětlení na stromě před obecním úřadem. Zjistili jsme, že nesvítí. Proto bylo nutné provést opravu. Naštěstí šlo jen o uvolněný spoj, takže vše bylo rychle vyřešené. Během příprav se však znovu uvolnil jiný spoj a na další opravu už nezbyl čas. Důležité ale je, že i tak náš strom krásně svítí.

Aby byla atmosféra úplná, postavili jsme betlém, ozdobili obecní úřad a čekárnu. Sehnali jsme také jmelí, které je jedním ze symbolů Vánoc. Morašické ženy napekly cukroví a perníčky. Pan Horák z Morašic nám přinesl na ochutnání také sushi. Moc všem děkujeme.

Hudba, světla a andělská chvíle

Jakmile se začalo stmívat, scházeli se lidé z Morašic i okolí, aby spolu strávili první adventní podvečer. Paní starostka všechny srdečně přivítala a popřála klidný začátek adventu. Poté už se rozezněla trubka, klavír a zpěv. Bylo vidět, že děti vystoupily s obrovskou chutí a radostí.

Ke stromečku v předvečer přišli andělci se svíčkou a symbolicky ho rozsvítili. A bylo to! Po roce se náš strom

opět rozsvítil. Všem se v očích rozzářily malé plamínky radosti takové, jaké člověk nosí jen o Vánocích.

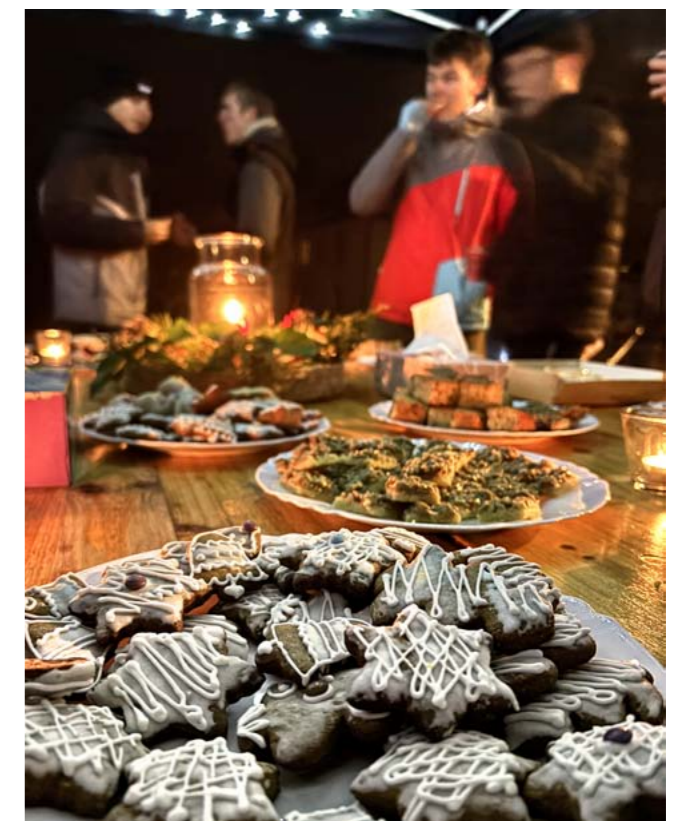
Dobry skutek a sousedské zastavení

Během i po skončení hudebního vystoupení bylo možné ochutnat cukroví, zahřát se svařákem, punčem či čajem. V zasedací místnosti proběhl malý prodej drobností a celá akce se nesla v duchu přátelství a sousedství. Děkujeme všem, kteří přispěli do kasičky **Hudba pomáhá**, letos předáme krásných **8 000 Kč**.

Velké poděkování patří všem, kdo pomohl s organizací, zvukařům, vystupujícím dětem, Monice Sychrové a všem návštěvníkům, kteří přišli vytvořit tu pravou předvánoční atmosféru.

ZF

Nejlépe se povídá u plného stolu. A že bylo z čeho vybírat!

RADOST Z MIKULÁŠSKÉ NADÍLKY

Po vsi se rozléhalo zvonění zvonků a cinkání řetězů, které bralo dech dospělým, natož dětem. Pátý prosinec je tradičně spojen s návštěvou Mikuláše, anděla a čerta a ani letos tomu u nás v Morašicích nebylo jinak. Mikuláš v doprovodu dvou andělů a tří čertů zavítal do sedmi domácností. Děti sice přiznaly drobné prohřešky, ale nikdo z nich do pytle, ani do pekla nepatřil. Všechny slíbily, že se polepší, a ke svému slibu připojily básničku či písničku. Mikuláš s anděly je za jejich statečnost a odvahu odměnil. A tak si děti kromě malého strachu odnesly i radost z mikulášské nadílky.

ZF

MORAŠICKÁ KNIHOVNA:

Místo, kde se rodí čtenářská radost

Už téměř rok mám tu radost být knihovnicí v morašické knihovně. Za tu dobu jsem poznala, že naše knihovna je víc než jen místnost s knihami. Je to živé místo, kam si lidé chodí nejen pro čtení, ale také pro inspiraci, setkání a příjemný čas strávený mezi sousedy.

Za tuto dobu jsem poznala, o které knihy je mezi čtenáři skutečně největší zájem. Díky pravidelným návštěvám a vašim podnětům se postupně formuje knižní nabídka tak, aby odpovídala tomu, co vás nejvíce oslovuje. Důležitou součástí provozu je možnost půjčovat knihy z Městské knihovny v Litomyšli. Díky tomu můžeme do Morašic pravidelně vozit nové tituly a doplnit fond o žádané knihy, které by se jinak do naší malé knihovny nevešly. Tato spolupráce čtenářům výrazně rozšiřuje možnosti výběru. Velkou radost mám také z toho, že obec Morašice v uplynulém roce finančně podpořila nákup řady nových knih. Díky tomu se podařilo doplnit fond o současné bestsellery a nejdávanější tituly a knihy, o které jste si sami říkali. Tato podpora je pro knihovnu klíčová a umožňuje nabídnout kvalitní a aktuální četbu všem generacím.

Abych podpořila radost ze čtení, připravila jsem novinku! Nejlepší čtenáři za uplynulý rok obdrží slavnostní diplom, na kterém bude uvedeno, kolik knih si celkem vypůjčili. Je to malé poděkování za jejich nadšení a motivace pro ostatní, kteří se možná také chtějí pustit do čtenářské výzvy.

Chtěla bych poděkovat všem, kteří knihovnu navštěvují – každá vaše návštěva, každé doporučení i každý návrh přispívají k tomu, jak knihovna vypadá. Pokud jste u nás nebyli delší dobu, zvů vás k návštěvě. Ráda poradím s výběrem, objednáme knihy z Litomyšle a ukážu všechny novinky, které pro vás průběžně doplňujeme. Těším se na další společný rok plný dobrého čtení.

Jaroslava Němcová, knihovnice

Z deníku paní starostky...

Proč není v Morašicích rybník?

Jak vypadá den starosty? Je to většinou spousta papírování, odpovídání na e-maily, vyřizování telefonátů, řešení nahodilých situací v obci, ale mnohdy dojde i na velmi zajímavé schůzky. Jedno takové milé setkání jsem zažila ve středu 26. listopadu, když za mnou na obecní úřad přišli šestáci s paní učitelkou Javůrkovou. V rámci Výchovy k občanství se mají seznámit s tématem fungování státu – státní správou a samosprávou. Samozřejmě je vždy nejlepší, když teoretické poznatky doplní praktickými informacemi. Proto jsem je s radostí přivítala v zasedací místnosti.

Zhruba půl hodinu jsme společně diskutovali nad jejich zvědavými otázkami. Padla třeba i otázka „Proč není v Morašicích rybník?“. Kdo to neví, tak dříve v Morašicích býval rybník na návsí. Ale i dnes v obci najdeme dva malé rybníčky – jeden směrem na Lažany a druhý na Vidlatou Seč. A vlastně je ještě jeden, a to u Jezírka. Děti mi pokládaly zajímavé otázky proložené i odlehčenými tématy. Bylo zajímavé pozorovat, nad čím vším děti v šesté třídě přemýšlejí a spekulují. Bylo to velmi milé setkání a měla jsem z něj dobrý pocit. Doufám, že i pro děti byla naše debata přínosná. Mám radost, že děti měly opravdový zájem o to, jak správně musí fungovat obecní samospráva a co je důležité dělat pro správný chod obce.

PJ

KDYŽ HUDBA POMÁHÁ SPOJUJE SOUSEDY

S prvním adventním víkendem přichází do Morašic nejen slavnostní atmosféra, ale také tradiční zahájení sousedské benefice Hudba pomáhá. I tento rok zde odstartovala svou koncertní šňůru a znovu pomáhá tam, kde je to potřeba. Letos podpoří rodinu Štěpánkových z Dolního Újezdu u Litomyšle se dvěma mladými chlapci, kterým chce zhotovit „zahradu na život“.

Šestiletý Vojta a čtyřletý Fíla působí na první pohled zcela zdravě, nepoznali byste na nich, že je něco trápí. Jsou to malí dobrodruzi, kteří milují objevovat svět, energie mají na rozdávání a do všech aktivit se vrhají ve své plné síle. Ta však leckdy smete vše, co jim stojí v cestě – okolí i kluky samotné. Jako by jejich tělo vědělo, že svou energii potřebuje vybit v několika jednotkách let. „Letos stavíme prostor, kde bráchové Vojta a Filip stráví většinu svého aktivního života. Prostor zcela na míru – bezpečný a podnětný zároveň. Začali jsme mu říkat „zahradu na život“. Místo, kde budou chlapci moci vypustit všechnu svou vnitřní energii – běhat bez bezpečnostních úvazků, svobodně řídit, skákat, lézt a hulákat. Zahradu plnou speciálně navržených senzomotorických herních prvků,“ vypráví o cíli letošní sbírky ředitel benefice Hudba pomáhá Karel Telecký.

Fíla a Vojta žijí se vzácným genetickým onemocněním – Hunterovým syndromem, který postihuje výhradně chlapce. Projevuje se několika fázemi a Vojta s Filou jsou nyní v aktivní části, kdy nezvládají správně ovládat své tělo a pro okolí mohou působit jako nevychované děti. Chlapcům chybí životně důležité enzymy, takže nedokáží některé látky správně zpracovat a ukládají se jim v těle. To může vyvolat nenávratná poškození orgánů. „Bohužel se bavíme o orgánech, jako jsou srdce, plíce nebo mozek. Jejich poškození je fatální a velmi rychlé,“ popisuje maminka Michaela Štěpánková. Chlapci se také potýkají s mentální retardací, a tak potřebují neustálou péči. Nemluví a své pocity a názory vyjadřují pomocí různých fyzických projevů.

Sousedská benefice Hudba pomáhá má v Morašicích své pevné místo. Jsou zde naplánovány vždy dva první

koncerty již mnoho let. Důvodem je nejen vřelý přijetí místních obyvatel, ale také silné vazby organizátorů k obci. Není divu, že před zahájením prvního koncertu se ze všech stran scházely davy natěšených návštěvníků. Adventní atmosféra a očekávání zanechaly nezapomenutelný dojem. Kostel byl opět slavnostně vyzdobený a také velmi rychle plný lidí. Koncertní maraton mohl začít. Již od prvních tónů nebylo pochyb, že letošní ročník bude opět velkolepý a jedinečný. V hravosti a energii chlapců se inspirovali i organizátoři festivalu a přizpůsobili tomu scénou i jednotlivá vystoupení. Návštěvníci se opět mohli potkat se známými tvářemi, které jsou s festivalem spojeny několik let, ale i s tvářemi novými. Hudba zněla kostelem s takovou intenzitou i jemností, že v očích mnoha posluchačů nebylo těžké zahlédnout dojetí. Po představení rodiny byly emoce posluchačů téměř hmatatelné. Někteří přemýšleli, jiní pouze naslouchali příběhu rodiny Štěpánkových, ale všichni žili daným okamžikem.

Výtěžek z letošního ročníku pomůže rodině zafinancovat novou a bezpečnou „zahradu na život“, kterou si budou Vojta s Filou moci užívat právě v jejich aktivním období. Zahradu jim umožní se rozvíjet a bude plná senzomotorických prvků, struktur, barev a podnětů. Během dvojkoncertu v Morašicích se nám podařilo vybrat krásných 153 890 korun. Jedná se o částku, která je prvním krokem k realizaci senzomotorické zahrady – „Zahrady na život“, kde budou Vojta a Fíla moci naplno vypustit svou energii do světa a bezpečně strávit svoje aktivní období života. Děkujeme všem, kteří přišli a přispěli.

Ilona Holomková,
Hudba pomáhá, oddělení komunikace

HÁČKOVÁNÍ: OD ŘEMESLA K UMĚNÍ

Originální šatičky a doplňky na panenky, prostírání, dečky, vánoční ozdoby nebo velikonoční dekorace. Vše háčkové jen tak pro radost šikovnými rukama Marie Říhové z Morašic

Háčkování patří mezi relativně mladé řemeslo ve srovnání s jinými technikami, jako je tkaní nebo pletení. Některé zdroje sice naznačují, že by mohly kořeny sahát až do starověku, ale neexistují žádné přímé důkazy sahající před 19. století. Až tehdy se háčkování postupně stávalo populární technikou. Objevují se už písemné doklady z různých míst, ale kdo první cokoliv uháčkoval, není doloženo, protože tato technika byla součástí domácích ručních prací, a nestala se tedy historickou událostí. Háčkování mohlo vzniknout nezávisle na různých místech, kde se lidé snažili zpracovat přírodní vlákna pro praktické nebo ozdobné využití. Dříve v mnoha domácnostech panenka v háčkových šatičkách s bohatou širokou sukni zdobila přehoz na posteli.

Háčkování se časem stalo nejrozšířenějším řemeslem a z praktické dovednosti se přeneslo do sféry umění. Získalo oblibu, protože na rozdíl od pletení, kdy jsou zapotřebí dvě jehlice, k háčkování stačí jeden háček a jakýkoliv druh přírodního nebo umělého materiálu. Mezi základy patří vytvoření smyčky (oka) na háčku, protažením příže se tvoří další řetězová oka, vpíchnutím do jednotlivých ok se vytváří krátký, případně dlouhý, nebo polodlouhý sloupek, což patří mezi opakující se základní postup.

Toto řemeslo se na rozdíl od pletení nezařadilo mezi strojovou výrobu. Stroj nedokáže takovou manipulaci s přízí jako lidská ruka s jedním háčkem, okem a přízí. Pravý háčkový výrobek je vždy jedinečný originál vytvořený lidskou rukou. Je dobře, že i v dnešní době jsou lidé, kteří techniku háčkování stále ovládají a výsledky svého umu uchovávají.

Marie Říhová z Morašic je toho dokladem. S obrovským elánem stále tvoří ručně háčkováná oblečení a doplňky na panenky. Je skoro neuvěřitelné, že takto oblečených panenek vlastní téměř šest set. Nejvzácnější je více než stoletá panenka Olinka, kterou dostala v deseti letech od své kmotřičky k Mikuláši. Panenka nebyla tehdy zcela nová, ale i po tolika letech je stále zachovalá.

Velká stoletá Olinka i její menší kamarádka v háčkových outfitech

Jedno z prvních háčkových oblečení nosí panenka, kterou obdržel syn v tanečních.

Marie získala základy háčkování už na Základní škole v Dolním Újezdu. Mnohé ji naučila maminka, ovlivnily ji také práce paní Bednářové z Litomyšle, která si prodejem ručních prací přivydělávala. Paní dokazuje, že k osvojení techniky háčkování není zapotřebí výuční list. Po základní škole se učila prodavačkou ve škole v Chocni a současně už pracovala v obchodě. Později s rodinnými příslušníky provozovala benzínovou stanicí v Litomyšli. V šedesáti letech odešla do důchodu a nyní se už téměř dvacet let plně věnuje rodině, odpočinku a svému oblíbenému koníčku. Rodina, příbuzní a známí ji zásobují panenkami různých velikostí, novými vzory pro háčkování a nápady na tvoření.

V posledních letech háčkuje také na plastové baňky nádherné vánoční motivy, na jaře zase slepičky a kuřátka. Panenky má všechny stejně ráda, těžko by se s nimi loučila, všechny mají svá místa v domě, většinou v zasklených vitrinách. Její ozdoby však vytvářejí vánoční atmosféru v místním kostele nebo v obdarovaných domácnostech.

Háčkování je pro paní Říhovou příjemný a pohodový koníček, který ji moc těší a naplňuje. Je to velká inspirace pro ty, kteří dokáží být trpěliví, umí koordinovat práci rukou, mají smysl pro tvořivost a detail. Háčkování

Její háčkové ozdoby zdobí interiér místního kostela.

Mnoho panenek má zvláštní osobní příběh, Marie Říhová by se s nimi jen těžko loučila.

má i terapeutické účinky, působí uklidňujícím vlivem na mysl i tělo, zlepšuje koncentraci i motoriku rukou. Háčkování spojuje generace především žen i dětí, vyvolává uspokojení a radost z tvůrčí esteticke činnosti a stává se současnou moderní uměleckou aktivitou.

Alena Čejková

ČTEME Z MORAŠICKÉ KRONIKY

Rok 1825

Obilíčko bylo pěkné, ale bramborů málo, také lny tuze špatné, málo kde je trhali, bylo velké sucho. Toho roku vydal zámecký úřad *Pořádek při hašení ohně pro panství Litomyšle*, v němž se zřizovaly mimo město okrštek cerekvický, janštofský, opatovský, vdolnoujezdský a karlský s vozni stříkačkou a aby byly zřizovány obecní brodicí rybníčky a záhumenní aneb zahradní soukromé louže. Morašice nebyly spokojeny s přidělením do okršku cerekvického, proto žádaly, aby si mohly opatřit stříkačku vlastní, s čemž byl 13. dubna 1825 na zámku sepsán protokol, dle něhož měl jim panský vodák a zvonář Josef Vanka zhotoviti jednu dvouspřežní tuplovanou stříkačku za umluvenou cenu 700 zl., který obnos mínili uhraditi ze svého znamenitého obecního jmění. Jako důvod udávali, že jejich stavení leží těsně při sobě a v pádu ohně, že, než by z Cerekvice stříkačka přijela, mohla by větší část aneb celá obec lehnout popelem. Žádost byla vyřízena příznivě.

Rok 1925

Dne 3. února schváleno, aby transformátor byl umístěn na obci pod školní budovou a aby evidenční geometr příležitostně zjistil změnu kultur na obecních pozemcích. Dne 21. února byla zadána stavba sekundární sítě elektrizační po obci fmě Hášově v Litomyšli a usneseno žádati okr. správní komisi, aby byly obecní silnice převzaty do okr. správy. Dne 25. září usneseno opatřiti obecní studnu novou železnou pumpou o dvou kolech, dále aby obecní silnice na dolním konci obce byla rozšířena současně s kanalisací obce, bylo vysloveno proti zavedení úplného klidu nedělního v obchodech. Usneseno, aby večerní osvětlení obce dalo se dle potřeby do 21 hod. Usneseno opatřiti výstražné tabule proti rychlé jízdě uvnitř obce. Dne 29. listopadu byla zamítnuta žádost sousedu „z Višňovské ulice“ o zařízení ještě jednoho elektrického osvětlení a vyhověno žádosti ku kladení elektr. kabelu po silnici k Lažanům. Usneseno, aby obec uhradila poplatky připojovací a přezkoušecí elektr. vedení. Vzato na vědomí, že okres nepřevzal do své správy silnici vedoucí z Morašic k Lažanům.

JŠ

PERLIČKY Z NAŠÍ HISTORIE

← Původní obchod pana Zezulky nese jeho jméno.
(fotografie ze 40. let)

↑ Chlapci jdou do školy kolem čp. 96 u Zezulků.
(fotografie z roku asi 1935)

↓ Potraviný „Jednota“ v čp. 96 v době kolektivizace (50. léta)

Historie budovy obecního úřadu čp. 96

Patrový dům u křižovatky s malou zahradou postavil v roce 1932 Josef Zezulka (*1899 †1970) pocházející z domu čp. 20. Jeho manželkou byla Anna Zezulková, roz. Zachařová (*1908 †1978) narozena v domě čp. 25. Společně vychovali pět dětí – Marii (*1938), Růženu (*1940), Annu (*1942 †2024), Boženu (*1944) a Josefa (*1947). Marie a Josef žijí v Litomyšli. Anna žila v Ústí nad Orlicí. Růžena se odstěhovala do jižních Čech, do obce Krásnejovka mezi Českými Budějovicemi a Kaplicí. Pouze dcera Božena zůstala v Morašicích.

V domě bydleli s manželi Zezulkovými také rodiče z obou stran – Jan Zezulka (*1873 †1932) s Marií Zezulkovou (*1872 †1938) a Jan Zachař (*1879 †1949) s Annou Zachařovou (*1887 †1964).

Josef Zezulka v domě provozoval obchod s potravinami a smíšeným zbožím. V roce 1953 museli manželé Zezulkovi vložit obchod do nově založeného družstva. Vedoucí prodejny byla od tohoto roku Božena Bělohávková. Obchod byl v provozu do roku 1971. Ve stejný rok byl totiž obchod přesunut do nově postavené prodejny Jednota, v níž dnes funguje maloobchodní prodejna Můj obchod.

Po smrti Jana Zachaře bydlela v prvním patře Anna Zachařová sama. Po znárodnění obchodu se přestěhovala do přízemí k Zezulkovým. V domě pak následující řadu let byly k pronájmu prostory k bydlení.

Postupně v domě bydleli v letech:

- 1953–1979 Oldřich a Jaroslava Bělohávkovi s dětmi Jaroslavou, Oldřichem a Jiřím;
- 1968–1980 Petr a Božena Plchovi s dcerami Ladou, Lenkou, Andreou;

- 1981–1983 Karel a Viktorie Rajmanovi se synem Tomášem a dcerou Janou;
- 1981–1988 Milan a Věra Kalibánovi s dcerou Monikou a synem Milanem;
- 1983–1988 paní Voleská s dětmi Petrem, Miroslavou a Květuší.

V 60. letech místní družstvo na půdu domu dopravovalo zrnometem obilí určené k dosušení. V roce 1969 zažádali Zezulkovi o vrácení domu. V prosinci 1982 koupil dům od potomků Zezulkových Místní národní výbor Morašice. V červnu 1988 koupilo dům Jednotné zemědělské družstvo Morašice. Od srpna 1994 je budova ve vlastnictví obce.

V roce 1994 začala rozsáhlá rekonstrukce celého domu. Po jejím dokončení v roce 1995 se do budovy přesunul obecní úřad a pobočka České spořitelny. Od roku 1996 má své prostory v domě i Česká pošta a obecní knihovna. V letech 1996–1999 měla zde své sídlo stavební firma Josefa Jokeše z Morašic. Do roku 1996 se v přízemí domu nacházely různé provozovny. Fungovalo zde kadeřnictví, které postupně provozovaly paní Bauerová, Burešová, Kalábová, Severová a Pečenková. Dále zde sídlilo krejčovství paní Kalibánové a pedikúra, kterou provozovaly paní Kruntorádová a Dušková. V určitém období zde fungovala také prodejna second handu. V patře byla rovněž umístěna masážní provozovna paní Pospíšilové a kancelář daňového poradce.

Jaroslav Krejsa

AKORDEONOVÉ OZVĚNY

Je to pár dní, co se Daniela vrátila z deštivé, ale vánoční atmosférou naplněné Francie, kde se konal 75. ročník prestižní celosvětové soutěže CONFEDERATION MONDIALE DE ACCORDION 2025. Daniela zvládla velmi dobře zahrát v prvním kole, a tím získala postup do finále, kde obsadila skvělé 7. místo. Tomuto úspěchu předcházelo velké pracovní nasazení. Nový soutěžní program bylo potřeba zdokonalovat, a to se nejlépe pozná na soutěžích. Německo – Trosingen, Černá Hora – Tivat – 1. místo, Dobřany – 2. místo, Itálie – Castelfidardo a Cevo – 2. místo, Praha a na konec Francie – Montargis – 7. místo. Na soutěžích získala i něco víc než jen přední umístění – skvělé přátele po celé Evropě. Daniele gratuluji a přeji další skvělé zážitky.

Ladislava Váňová

POVÍDAČKY

ANEK ŽIVOT NA VSI OČIMA MAMKY
A JEJÍCH DĚTÍKDO K NÁM
LETOS PŘIJDE
NA KRMÍTKO?

„Mami, koupíš slunečnici? Už zas lítaj a maj hlad.“

Děti lepí nosy na sklo a hodnotí stav prázdného krmítka za oknem.

„Nojo, musíme nakoupit na zimu. Až pojedem do města, připomeňte mi to.“

„A taky lojový koule vem, to maj rádi.“

Přikyvuji a v duchu si říkám, jak ten čas letí. Už je tady zase podzim a s hím jedna z našich milých povinností. Starost o ptactvo. Tedy o tu část, která s námi přes zimu zůstává a začne mít „hoňku“, aby neměla hlad.

Přes dětské hlavičky také zamyšleně vyhlížím z okna a vzpomínám na největší ptačí fešáky, kteří se v našem krmítku objevili. Třeba hýl obecný nebo dlask tlustozobý. A stehlík, můj oblíbenec...

Když listujete ptačími atlasy nebo sledujete nějaký dokument o ptácích v televizi, můžete se podrobně seznámit s X druhy. Také zjistit o nich mnoho detailních informací, vidět je z blízka, sledovat, jak hnízdí, jak se živí. Ale pořád sledujete jen obraz. Kniha je kdykoliv k dispozici v knihovně a dokument si můžete kdykoliv pustit a třeba i dokola přehrávat. Kdykoliv. Je to samozřejmost, je to jednoduché a vlastně naprosto banální. Protože v knihách, televizních dokumentech nebo na internetu – a hlavně v pohodlí – si můžeme prohlížet cokoli. Vybuchující sopku, vesmírná tělesa, příšery z mořských hlubin, cestující dobrodruhy, mimozemšťany. Pozorovat ale živé tvory (v našem případě ptáky) na vlastní oči, ať už jen na krmítku nebo za nimi vyrazet s dalekohledem do terénu, je něco úplně jiného. Zkuste to. Okno nejlépe blízko keře nebo stromu, slunečnicová semínka, lojová koule a trochu času. Víc netřeba. Nejdříve se nejspíš objeví **sýkorky koňadry, modřinky, vrabci polní a domácí**. No a co jako, ty známe. Pak **zvonce**. Mají jasně žlutý proužek na křídlech. Hm, takovej šedozeleň pták, nic zajímavýho. **Kos**. Jéžiš, těch je. **Strakapoud**. Nojo, ten je hezkej s tou červenou. **Červenka**. Jéžiš, ta je roztomilá, jak má to oranžový břicho a očička jak černý korálky. **Čížek**. Takovej žlutěj žíhanej preček? **Pěnkava**. To sem nevěděla, že je tak barevná. **Stehlík**. Hlavičku má rudou jak zralý šípek a zobáček ostrý jak trn. **Brlhík**. Leze po stromě hlavou

dolů jako strakapoud. **Hrdlička**. Není těch cukroušů teď nějak víc? **Dlask**. Cože? Tenhle exot žije u nás? **Hýl**. Jé, ten je jak z nějaký zimní pohlednice. **Sojka**. Ta obří hnědá slepice, co zabere celý krmítko? Huš, nech to těm malinkejm! **Drozd kvíčala, strnad obecný, jikavec, konopka, žluna zelená, straka**.

Toliko k ptačím druhům, které se alespoň jednou objevily na našem krmítku. Jednadvacet druhů větších či menších, více nebo méně barevných, více nebo méně plachých nádherných tvorů, kteří jinak žijí skrytě v korunách stromů, v keřích, na polích a lukách. Které odněkud zdálky slycháváme, ale vnímáme jen podvědomě jako každou samozřejmost.

To naše okno s krmítkem máme v kuchyni. Všichni kolem něho každý den chodíme a postáváme před ním, když si chceme ukrojit chleba nebo namazat rohlík. A tak se zájem o ty malé opeřence nenápadně přenesl na celou rodinu. Někdy to máme jako televizi. Bavíme se pozorováním komického handrkování i dramatických soubojů o potravu. Necháváme se okouzlovat překvapivě pestrou barevností některých druhů. A když na okamžik zavítá některý ze vzácnějších druhů, sháníme telefony, fotíme jako blázni a pak si ukazujeme rozmazané fotky jako důkaz. Je to sranda.

Možná je to naivní hloupost, ale občas si říkám, že když kolem sebe slyším zpívat ptáky, je pořád svět tak nějak v pořádku.

LJ

ZAPOMENUTÉ OVOCE?

Intermezzo se rzí hrušňovou

Hrušeň obecná (*Pyrus communis*) je ovocný druh po staletí u nás pěstovaný a typickou českou zahradu si bez hrušně snad ani nedovedeme představit. Celou řadu odrůd hrušní jsme si už v tomto seriálu představili. Z ovocných stromů se dožívá zpravidla nejvyššího věku, takže často představuje na naší zahradě skutečnou dominantu a památku na předky. Hrušně stejně jako jiné ovocné druhy mohou trpět řadou škůdců či chorob, ovšem tou nejvýznamnější, nejnápadnější a nejskořovanější je rez hrušňová (*Gymnosporangium sabinae*), která se za posledních několik desítek let rozšířila a někde takřka znemožnila pěstování hrušní.

Rez hrušňová je houba nepřehlédnutelná, neboť způsobuje velmi nápadné oranžové skvrny na listech. Při slabším napadení nemá vliv na úrodu ani na životnost stromu, jde spíš o kosmetickou vadu či zdroj infekce. Při větším postižení dochází k předčasnému opadu plodů, takže je úroda výrazně nižší nebo žádná. Kupříkladu letos si jistě mnoho z vás povšimlo, že hrušky na jaře kvetly poměrně bohatě i násada mladých plůdků byla uspokojivá. Sklizeň ovšem byla podprůměrná.

Kámen úrazu spočívá v životním cyklu zmíněné houby, neboť, podobně jako další rzi, střídá dva hostitele, a to pro nás znamená, že s ní musíme bojovat hned na dvou frontách. Druhým hostitelem jsou jalovec čínský a jalovec chvojka. Ty se právě hojně používaly v okrasných výsadbách a nemálo z nás je má dosud na zahradě. Zerav (túje) je jalovcům docela podobný, ale tato rez jej

nenapadá. V případě jalovců se rez projevuje mohutnými žlutooranžovými a rosolovitými útvary objevujícími se na větvích v jarním období. Nutná vzdálenost mezi hrušní a jalovcem, aby mohla rez dokončit svůj životní cyklus, činí stovky metrů, neboť výtrusy houby se velmi snadno přenáší větrem. Nicméně vždycky záleží na aktuálních podmínkách, teplotě, vlhkosti, směru a intenzitě proudění vzduchu. Toto se dalo velmi dobře pozorovat i letos, kdy hrušně ve vsi byly celé rezavé a téměř bez plodů. Kdežto stromy v krajině daleko od zahrad s jalovci měly na listech oranžových skvrn méně a plodů více.

Jak tedy bojovat s takto rafinovaným protivníkem? Chemická ochrana běžnými fungicidy je možná, ale nesnadná a nepřináší příliš spolehlivé výsledky. Určitou možností je pěstovat asijskou hrušeň písečnou (*Pyrus pyrifolia*) známou jako nashi, kterou tato rez nenapadá nebo jen velmi málo. Jde o vynikající ovoce, které si určitě zaslouží místo na naší zahradě. Nicméně naši hrušní až tak podobné není, proto ho nelze označit za její náhradu. Neefektivnějším postupem je narušit životní cyklus houby, aby ho nemohla dokončit, a to eliminací jednoho z hostitelů. Milovníci hrušek by se jistě raději zbavovali jalovců, milovníci okrasných jehličnatých zahrad zase hrušní. Každopádně rez tu s námi bude, dokud tu budou oba hostitelé. Naštěstí má i rez pro ni lepší roky (jako rok letošní) i horší roky, kdy její dopad téměř nepocítíme.

Petr Zehnálek ml.

Poměrně intenzivní napadení rzí hrušňovou u odrůdy Pitmatonská v centru obce

Jak vypadá jalovec čínský, lze názorně vidět například v Morašicích pod rýchtou.

VÍLÍ TANEC OTEVŘEL TAJUPLNOU TRUHLU S POKLADEM

Už naši předci si začátkem listopadu připomínali zesnulé. My tuto tradici poslední roky dodržujeme a spojili jsme ji s uspáváním studánky před zimou. Na jaře studánku otevírali Křemílek s Vochomůrkou, a proto nemohli chybět ani v sobotu 1. listopadu při jejím uzamykání.

Než jsme se průvodem se zářícími světýlky a lampiony vydali pod ves, za zvuku trombonu a zapálením svíčky jsme uctili památku zesnulých občanů. Už jsme se chystali vykročit a najednou Vochomůrka upozornil na záhadnou zamknutou truhlu. Křemílek s údivem dodal, že nás asi cestou ke studánce čeká nějaké překvapení. Měl pravdu. U autobusové zastávky si příroda od dětí žádala pomoc. V zastávce byl vysypaný podzimní košík a všude kolem ležely plody ze zahrady, z pole a z lesa. Za správné rozřazení a vrácení plodů do košíku děti získaly vzkaz s pokyny, jak otevřít tajemnou truhlu u školy.

Drazí pomocníci,

*příroda už zívá a studánka čeká,
až ji uzamknete kouzlem.*

Přijďte k ní a přivolejte nás víly.

*Když zatancujeme, dostanete kouzelný klíč,
který otevře truhlu s pokladem.*

Těšíme se na vás!

S pozdravem víly z lesa

Bez váhání se proto dlouhý osvětlený průvod vydal ke studánce U Ježířka. „Studánka už opravdu zívá, ale kdo nám tu chybí, abychom ji mohli uspat?“ Bez ostychu

komunikoval k davu dětí a dospělých Křemílek. „No přece víly!“ Poradil dětem Vochomůrka. Společným voláním všech přítomných se skutečně objevily tři lesní víly. Jemným tancem a zaklínadlem studánku a celou okolní přírodu víly uspaly. Děti slušně víly poprosily a obdržely slíbený klíč. Po návratu ke škole truhlu otevřely. A co v ní objevily? Zaslouženou haloweenkou odměnu.

Návratem ke škole ale nic nekončilo. Křemílek s Vochomůrkou sice ukončili průvod, ale všechny pozvali dovnitř. Společenská místnost byla brzy zaplněna, doslova bychom mohli říci, že praskala ve švech. Na jídelním lístku byla gulášová polévka a plněné tortilly, které zmizely do poslední. Proto ti, kdo se po průvodu zdrželi venku, výborné tortilly nestihli ochutnat.

TJ

VÍTE, JAK SE ROZBALUJE DÁREK PÍSNÍČKOU?

Během adventního setkání přestřihli zpívající andělé spolu s paní starostkou červenou stuhu na vstupní brance nového hřiště v Řikovicích.

Páteční podvečer 28. listopadu jsme se ocitli přímo mezi anděly. Sníh vytvořil kouzelnou, téměř nebeskou atmosféru. Návštěvníci tak mohli v klidu ochutnávat vánoční cukroví, zahřát se svařákem nebo čajem a nasávat předvánoční náladu. Komu byla velká zima, mohl zavítat do společenské místnosti školy, kde byla připravena česnečka a vepřový plátek. Nechyběly vánoční dekorace a věnce, které ženy a dívky tvořily speciálně pro tuto akci.

Mezitím andělé vyprávěli příběh o narození Ježíška. Na poslední chvíli jsme museli sehnat náhradní Svatou rodinu. Díky tomu se u nás objevili hned dva Ježíšci, což bylo neuvěřitelně roztomilé a zvláštní pro všechny přítomné.

Andělský zpěv, dva Ježíškové a pořádný kus dobrého masa - i tak může vypadat advent v Řikovicích.

Vrcholem slavnostního setkání byl dárek od andělů. Nové hřiště! Darovací písní ho andělci otevřeli a společně s paní starostkou přestřihli červenou stuhu. Nechyběl potlesk, úsměvy a viditelná radost zejména dětí. Mají konečně pěkné místo, kde mohou sportovat a trávit volné chvíle se svými kamarády. Radost byla poznat okamžitě, když děti vběhly a začaly dovádět na novém hřišti.

Jaký je skutečný smysl adventu? Je jenom o dárcích? Samozřejmě, že obdarovat dárkem své blízké je moc krásné. To jsme zažili i my, když jsme viděli, jak se dětem rozjasnily jejich tváře po otevření nového sportovního místa. V adventu a především v dnešní době bychom se možná více měli dívat hlavně kolem sebe. Proto i letos máme radost, že můžeme díky našemu výtěžku z rozsvícení vánočního stromu v Řikovicích darovat **15 000 Kč na skvělý projekt Hudby pomáhá** a pomoci tak druhým, kteří to opravdu potřebují.

TJ

ČERTI OPĚT SKONČILI S PRÁZDNÝM PYTLEM

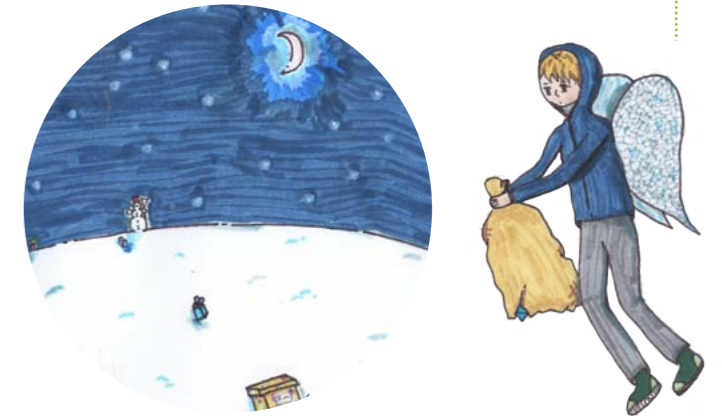
Mikuláš a jeho parťáci zavítali v pátek 5. prosince také do Řikovic. S andělem a čerty navštívili děti. U nás ve vesnici ale bydlí jenom hodné děti, proto čerti vyrazili zpět do pekla s prázdnými pytlí!

POVÍDKA O ŠTĚPÁNKOVI

O úspěchu Františky Bělohávkové v literárních soutěžích jsme již psali. Nyní jsme mladé spisovatelce nabídli také prostor pro její tvorbu v našem občasníku. Máme velkou radost, že Františka naši nabídku s úsměvem přijala. Proto vám, milí čtenáři, přejeme krásné vánoční čtení.

Ilustrace: Františka Bělohávková

Co si představíte pod slovem Vánoce? Skoro každý si představí poklidný večer spolu s rodinou, jak jedí vánočního kapra, nebo jak společně rozbalují dárky. Ale jak to vidí Ježíšek? Rozhodně ne jako něco poklidného, natož aby při tom pomyslel na jídlo.

„Většina z vás je udýchaná poté, co uběhne dvě stě metrů při tělocviku, ale co já?“ stěžoval si Ježíšek do okolního ticha. „Takový Santa, ten má sáně, co mu táhnou sobi, a lidé mu dokonce dávají sušenky. Ale já?“ pronesl Ježíšek, zrovna když zvonil na zvoneček, aby rodiče dvou batolátek věděli, že dárky už jsou pod stromečkem. „Já nemám ani sáně, ani mi nikdo nenechává jakékoli cukroví. Natož sušenky!“ hudoval. „Tak aby věděli, já mám dnes narozeniny! Deváté!“

On to totiž nebyl opravdový Ježíšek. Tohle byl malý Štěpánek, co Ježíška zastupoval, protože Ježíšek si zlomil křídlo. Štěpánek ale měl křídélka, ne křídla, a proto polovinu cest uháněl pěšky. Jelikož věděl, že kdyby vyrazil až večer, nestihl by to, vydal se na cestu už ráno a dárky poschovával co nejrychleji, jak to dovedl, aby se nezdržoval, ale aby děti dárky nenašly před večerem. Teď, když už byl večer a Štěpánkovi zbývala už jen čtvrtina cesty, potřeboval zrychlit, aby to stihl. Ale křídélka ho bolela, nožičky těž, a pak, když se vznášel sotva pár centimetrů nad zemí, se mu pytel s dárky roztrhl. Štěpánek se dal do breku. Takhle to určitě nestihne! Pak uslyšel, jak něčí kroky křupou ve sněhu, vzhledl a spatřil holčičku asi v jeho věku. Zeptala se: „Co se děje? Mikuláš už byl, tak proč máš křídla?“ Štěpánek se na ni nevěřícně podíval. „Ty mě vidíš?“ divil se.

„Jasně že tě vidím, jinak bych na tebe nemluvil, ne?“ opáčila. „Vstávej,“ řekla a podala mu ruku. „Já jsem Nikol a ty?“ „Já jsem Štěpán,“ odpověděl a podanou ruku přijal. „Ještě jsi mi neřekl, co se děje,“ naléhala. Štěpánek jí tedy pověděl, jak si Ježíšek zlomil křídlo, že ho zastupuje, a také to, jak se mu roztrhl pytel, že s takovou to rozhodně nestihne, a málem se zase rozplakal. Což pak také udělal, když poznal, že mu Nikol nevěří. I když, co by byl čekal. Kdyby k němu přišel někdo se špičatým kloboukem a hůlkou a tvrdil, že je čaroděj, nevěřil by zase on jemu.

Přesto ale řekl: „Chceš to dokázat?“ Zasmála se: „Jak bys to chtěl dokázat? Začít létat?“ A pak posměšně dodala: „I kdybys byl anděl, na těch křídélkách, co máš, se neodlepíš centimetr od země.“ Štěpánka se to dotklo, jako kdyby mu plivla mífenou střelou do obličeje. To ho natolik dopálilo, že vstal, naházel dárky do pytle a s bolavými křídélkami vzletěl.

Neuvědomil si, že pytel je děravý a dárky roznesl, díra nedíra. A když mu na plátku zbývala jediná vesnička, zjistil, že mu zbývá jediný dárek, a ten pro všechny děti nevystačí. Řekl si: „Inu, jedna malá vesnička ku zbytku republiky, Ježíšek si ani nevšimne, že je jedna vesnička o Vánocích bez dárků.“ Ovšem, to by se divil. Sotva vyrazil, že se vrátí do nebe, spustila se sněhová bouře, a tak Štěpánek nemohl odletět. Chvilí se pokoušel

větru vzdorovat, ale pak ho opustily síly. Poslední, co si pamatoval, byla otázka, jež zněla: „Proč je všude taková tma?“

Druhý den ráno se Štěpánek vzbudil a zděsil se toho, co na Štědrý den udělal. Aby také ne, vždyť se pohádal a ještě chtěl nechat někoho o Vánocích s prázdnem pod stromečkem! Štěpánek vyskočil na nohy. Vždyť už byl bílý den! Chtěl vzlétnout, dárky sehnat a roznést, ale co to? Štěpánek už nemohl létat. To byl Ježíškovy trest za to, že mu nepřišlo špatně, nechat v tak kouzelný den někoho zklamaného, bez dárků, na které celý rok čekal. Když teď Štěpánek neměl křídla, byl normální kluk. Kluk, který chtěl spravit Vánoce.

Jelikož Štěpánek šel pěšky, trvalo mu dlouho, ba ne, velmi dlouho, než našel jen tři dárky, které vytrousil den předtím nejbližší k vesnici. Na posledním dárku, který našel, uviděl cedulku: „Štěpánkovi od Ježíška.“ „To se asi ve vsi někdo jmenuje jako já,“ pomyslel si. Napadlo ho, že by dárek mohl být pro něj, ale nechtěl Ježíška provokovat tím, že by otevřel cizí dárek. Když Štěpánek slyšel šťastný smích malých dětí, které rozbalovaly s rodiči zpožděné dárky, bodlo ho u srdce. Bylo mu líto, že den předtím zkazil spoustě lidem Vánoce, a i když svou chybu napravil, měl pocit, jakoby letošní Vánoce nekončily správně. Ne, když na světě byli tací, kteří jako on byli o Vánocích sami.

Štěpánek roznesl dárky po vesnici. Jeden za druhým, všechny. Jen žádný Štěpán mezi jejími obyvateli nebyl. Že by dárek přeci jen mohl být pro něho? Po chvíli váhání usedl na kamennou zídku a začal jej rozbalovat. Když odhrnul papír, uviděl křídla. Opravdická andělská křídla a u nich vzkaz: „Milý Štěpánku, napravil jsi svou chybu a svůj úkol jsi splnil správně. Nechť se tedy staneš mým pomocníkem. Ode dneška mi budeš každé Vánoce pomáhat.“ Štěpánkovi se radost v očích zaleskly slzy. Nejen že se vrátí zpět do nebe, ale ještě se stane natrvalo Ježíškovým pomocníkem! „To je nejlepší Vánoční dárek,“ pomyslel si Štěpánek, když letěl zpět na nebesa.

Františka Bělohávková

PRŮBĚH REALIZACE NOVÉHO HŘIŠTĚ V ŘIKOVICÍCH

VIZUALIZACE NOVÉ BUDOVY HASIČSKÉ ZBRJNICE A SBĚRNÉHO DVORA U OBECNÍHO ÚŘADU

Vizualizace představuje návrh rekonstrukce obecního úřadu, sběrného dvora a výstavby nové hasičské zbrojnice. V roce 2023 obec zakoupila zahradu a zbyvajících část budovy od manželů Josefa a Evy Zezulkových. Proto jsme se v tomto čísle v rubrikách Perličky z naší historie a Sousedko, vyprávěj snažili shromáždit co nejvíce informací o historii budovy obecního úřadu.

Z deníku paní starostky...

Zloději v Řikovicích?

Kontroluji a dělám poslední revize textů do posledního čísla našeho obecního zpravodaje v letošním roce. Venku už není slyšet řinčení čertů, když vtom zazvoní můj mobil. Na displeji se objeví zpráva: „Ahoj, prosím tě nevíš, co se děje u nás před chalupou? Někdo tam asi zapadl do bahna. Vidíte tam? Omlouvám se. Hanka.“ Na hodinách je čas 23.02 hod. Trochu napnutá jdu k oknu. Hlavou se mi honí všelijaké myšlenky o zlodějích, krádeži... „Vypadá to na taxík, ale raději se tam jdu podívat,“ odepisuji majitelům domu a vyrážím ven. Venku panuje ticho. Všichni spoluobčané už jsou ve svých domovech, někteří možná už spí. O to víc jsem ráda, že svítí alespoň veřejné osvětlení. Docházím k autu, na kterém září cedule TAXI. Z vozu vystupuje velmi mladý taxikář a hned mi vysvětluje celou situaci. Veze k nám do Řikovic nějakou paní a při otáčení zapadl. Skutečně! Člověk by řekl, že bez sněhu zapadnout nejde, ale opravdu stačí mokrá, podmáčená tráva a bláto. Nabízím mu, že mohu sehnat traktor, který by ho vytáhl. Za vyplašeným taxikářem, který tuto situaci vůbec nečekal, už ale jede kolega s větším autem.

Vzápětí přichází soused Pepik, který byl na tradiční páteční besedě s kamarády. Vyprávím mu, co se tady vlastně děje. Když si povídáme, přijíždí s větším autem kolega taxikáře. Také on mě ujišťuje, že rozhodně nejsou zloději. Nakonec se oba shodli, že povolají třetího kamaráda z Tržku, který má čtyřkolku. V tiché a klidné noci je slyšet opravdu všechno. Proto za pár minut přicházejí Honza s Martinem, kteří se v tu dobu vraceli ze společného piva. Slyšeli u nás na kopci neobvyklé zvuky. „Fotíš to? To bude zase dobrý článek do občasníku,“ říká Honza. Jelikož byla opravdu tmavá noc, fotografie nejsou kvalitní. Věřím ale, že si celý zážitek dovedete představit i jen z mého vyprávění. O celé situaci informuji Baselovi, že jejich dům ani sousední chalupa Pourových není v obležení zlodějů. Ulevilo se jim a tak mohli konečně v klidu usnout. Sledovat na kameře, co se v noci děje před jejich chalupou, muselo stát hodně nervů. Tady vidíte, jaký rozruch může způsobit jeden zapadlý taxík! Po návratu domů okamžitě usedám ke stolu a píšu do svého deníčku, co se nám zase v Řikovicích neobvyklého přihodilo.

PJ

FOTBALOVÝ PODZIM ZAČÍNÁ JIŽ UPROSTŘED LÉTA

Muži zahájili zápasovou část přípravným skalpem Litomyšle, po kterém následovalo vyřazení z krajského poháru po domácí prohře s Holicemi. Po úvodních dvou prohrách v „áčkové“ skupině 7. ligy si připsali první cennou výhru proti Hornímu Jelení. Po špatném výkonu v Chroustovicích však přišla série tří výher, která muže na okamžik katapultovala dokonce na 4. místo v tabulce s 12 body. To se ukázalo jako klíčové, neboť se potvrdil papírově těžší los v druhé polovině podzimu. Přestože celkových 15 bodů (bilance 5-0-8) stačilo pouze na 12. pozici v polovině sezóny, znamená to vzhledem k odskočeným soupeřům pod námi a vyrovnanému středu tabulky dobrou pozici do jarních bojů o udržení. A je to velmi cenné i s ohledem na úzkou hráčskou základnu, které se bohužel ke konci podzimu nevyhnula zranění. Nejlepším střelcem se šesti góly se stal Václav Novák. Nejužitečnějším hráčem byl zvolen brankář Luboš Rusnák, bez něj bychom zdaleka nedosáhli takových výsledků.

Naši dorostenci Lukáš Němec, Lukáš Mach a Jan Kopecký jsou spolu s vedoucím Milošem Kopeckým schovaní pod Horním Újezdem v okresním přeboru Chrudimska v sedmičlenné tabulce rozdělené bodově na dvě nevyrovnané části, bojují v té vrchní polovině!

Při hodnocení podzimu v kategorii žáků hraje důležitou roli číslo sedm. Starší žáci ve spojení s Horním Újezdem a Čistou vstoupili do sezóny jako obhájci. Po loňském celkovém prvenství si však museli zvyknout na odchod některých opor týmu, a to jim po podzimu zajistilo sedm bodů, které jim stačily k 7. místu. Naši mladší žáci v soukлубí s Horním Újezdem střídali lepší výkony s horšími, díky čemuž se se 13 body umístili na 7. místě. Někteří hráči dokonce pravidelně doplňovali soupisku svých starších soukmenovců. Individuálně, aspoň podle řečí čísel, se nejvíce dařilo ve starších žácích Danielu Křivkovi z Čisté, který vstřelil sedm gólů. U mladších se o nejlepšího střelce dělí Šimon Vrbica s Terezou Veselíkovou z Horního Újezda, kteří zaznamenali také po sedmi gólech.

Zároveň je důležité nezapomínat na to, že v kategorii žáků máme my i Horňák několik dětí ve vyšších soutěžích. Což je pro oddíly dobrá vizitka, ale zároveň by s nimi vypadal náš žákovský fotbal úplně jinak. Třeba by svými dovednostmi udělali z některých svých spoluhráčů lepší hráče, třeba by utvořili jádro týmu, který společně projde až do naší dospělé kategorie. Ale třeba ne, třeba se zlepšují pod profesionálními trenéry a jednou to dotáhnou do vyšších nebo nejvyšších pater. Jako Vojtěch Huryta, který za Pardubice odehrál na pozici stopera drtivou většinu podzimních minut v 1. lize žáků. Jako Martina Famfulíková, které snad bude v zimě a na jaře přát více štěstí, protože na podzim v 1. lize starších žákyň bojovala v dresu Pardubic se zraněním i silnou konkurentkou v bráně. Jako Daniel Válek, který je se šesti góly nejlepším střelcem tabulkově utrápeného týmu Vysokého Mýta ve 2. lize žáků, a který už se gólově stihl prosadit i ve 3. dorostenecké lize.

MORAŠICE, ŘIKOVICE, LAŽANY A VIŠŇÁRY – 10. ledna

CO TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA PODPOŘÍ:

- ★ provoz naší služby, která pečuje o potřeby pěstounů a náhradních rodin
- ★ provoz Dobrovolnického centra
- ★ rodiny s dětmi v nepříznivé situaci (nákup pomůcek, letní tábory, lyžařské výcviky)
- ★ pomoc při mimořádných situacích (povodně, požáry)
- ★ humanitární projekty v zahraničí

KONTAKT – Ing. Veronika Peterková, 733 741 091, dobrovolnik@lit.cz

Mladší žáci

Starší přípravka

Starší přípravka se opět vrátila do spojení s Horním Újezdem. Během podzimu děti odehrály celkem sedm turnajů, kde se nikdy neumístily hůře než na druhém místě a celkové vítězství jim v některých případech uteklo o skóre. Velkým pozitivem je vysoká účast dětí. Naše řady se dokonce během podzimu rozšířily a přivítali jsme v týmu několik nováčků. To nás velmi těší, na druhou stranu nebylo často jednoduché zajistit všem jednotlivcům spravedlivé herní vytížení. Nejlepším střelcem starší přípravy byl se 14 góly Timotej Vomočil z Horňáku, s osmi góly byl druhý Lukáš Chmelík, který se spolu s Janem Klementem a brankářem Jiřím Famfulíkem pravidelně účastnili výběrových setkání nejlepších dětí na okrese.

Mladší přípravka na turnajích neobsazovala tak dobré pozice jako starší z této kategorie, což může jít na vrub občasným absencím některých zkušenějších hráčů a mnoha nově přichozím ze školičky. Pro ně to byly cenné zkušenosti z prvních „mistrovských“ zápasů. Děti se rozkoukávaly a učily se, že fotbal je kolektivní hra, kde je důležitá spolupráce a taktika celého týmu. Na tom budeme určitě pracovat i v průběhu zimní přestávky, kde jsme přihlášení na několik halových turnajů. To nám dává příležitost zapojit ještě více dětí ze školičky. I přes vše výše uvedené dodám, že na podzimních turnajích mladší přípravka ani jednou neskončila na posledním místě. Střelecky se prosadili především Jiří Voženílek (18 gólů) s Jakubem Tomášem (15 gólů).

Zimní příprava v kombinaci silnice, tělocvičny a umělé trávy je již pro všechny kategorie domluvená, včetně zimních halových turnajů, přátelských utkání a soustředění mužů a žáků.

Děkujeme našim trenérům mládeže – Jiřímu Famfulíkovi, Milanu Chmelíkovi, Milanu Klementovi, Jiřímu Lněničkoví, Martinu Kovářovi a Miloši Kopeckému – i všem jejich kolegům z Horního Újezda. Děkujeme všem rodičům, kteří jsou trenérům k dispozici. Děkujeme i všem, kterým leží na srdci dobro našeho klubu, kteří zajišťují, nebo napomáhají jeho správnému fungování i organizaci zápasů. A v neposlední řadě děkujeme divákům, bez jejich podpory a emocí by naše výkony jednak byly slabší a jednak postrádaly něco ze svého smyslu.

Přejeme všem čtenářům, fanouškům, morašickým i okolním, aby prožili vánoční svátky v klidu a zdraví. Kdo by měl zájem se na konci roku setkat, ať dorazí **v 10 hodin na tradiční silvestrovský fotbalík**. A komu nebudeme moct popřát tam, tomu přejeme hodně zdraví a štěstí v novém roce aspoň takto. Ve zdravém těle se prý skrývá zdravý duch, takže v zájmu všeobecné spokojenosti se budeme těšit v novém roce na viděnou.

Mladší přípravka

Starší žáci

Chcete-li nám zůstat nakloněni, vědět o všem podstatném, co se v klubu děje, přečíst si obsáhlejší hodnocení sezóny i další plány. Sledujte naše webové stránky www.sokolmorasice.cz nebo sociální sítě – jsme na Facebooku i Instagramu.

Václav Štancl

EVROPSKÝ DEN JAZYKŮ 2025

V pátek 26. září jsme si již tradičně ve škole připomněli Evropský den jazyků. Projektový den probíhal tentokrát na téma Cestujeme po Evropě.

Ve všech třídách byli žáci s tématem již s předstihem seznámeni – každý měl za úkol vybrat si evropskou zemi, kam by rád cestoval, kterou by rád navštívil a mohl si tak začít rozmyslet, jakým způsobem svůj projekt o zemi pojme a připravit si popř. nějaké materiály. V pátek 26. září se v celé škole hned od rána pilně pracovalo. S pomocí různých zdrojů – internetu, knih atd. žáci ve třídách zjišťovali potřebné informace a vyhledávali zajímavé obrázky.

V 10.30 hod. jsme se všichni jako obvykle sešli na prostřední chodbě školy, abychom si navzájem představili svou vysněnou zemi v Evropě. A naše „virtuální“ cestování mohlo začít. Průvodkyněmi řady prezentací jednotlivých zemí byly Mirka a Anička z 9. třídy, které „cestovaly“ ze Švýcarska a Maroka a pak si sdělovaly své dojmy z cest na letišti Václava Havla v Praze. Potom děvčata vyzvala ke sdílení svých projektů ostatní žáky. Každý měl za úkol říci, proč si danou zemi vybral, co ho na ní zajímá, co ho tam láká, která místa, přírodní či jiná,

památky apod. by tam rád navštívil. Dozvěděli jsme se také např., jaké aktivity by tam rád podnikl, a hlavně některé důležité fráze v jazyce, kterým se v dané zemi mluví – např. pozdravy, různé konverzační obraty, zajímavá slova, ale došlo i na písně. Výsledkem našeho cestování jsou rozmanité plakáty i trojrozměrné papírové výrobky lákající k návštěvě např. Islandu, Francie, Švýcarska, Itálie, Slovenska, Anglie, Irska a dalších zemí. Nejvíce lákavými destinacemi se staly hory, mořská pobřeží a jiné přírodní zajímavosti, historické památky, významné stavby, ale objevily se i fotbalové stadiony apod.

Projektový den 26. září byl zakončen besedou pro žáky, tentokrát o znakovém jazyce. Pod vedením skvělé lektorky paní Kavkové jsme si všichni mohli vyzkoušet základní fráze ve znakové řeči – zeptat se druhého na jméno, představit se, zeptat se na oblíbenou barvu atd.

V rámci Evropského dne jazyků jsme se zúčastnili i výtvarné výzvy – někteří žáci při VV vytvářeli plakát ilustrující motto 25. výročí Evropského dne jazyků „Jazyky otvírají srdce a mysl!“ protože je to i soutěž. Doufáme, že naše výtvarná díla dobře obstojí v konkurenci dalších škol.

Letošní Evropský den jazyků a všechny aktivity s ním spojené proběhly ve velmi příjemné atmosféře, plné společné spolupráce, zajímavých momentů a zážitků.

Jana Renzová

NÁVŠTĚVA U PANÍ STAROSTKY

V rámci předmětu Výchova k občanství jsme se v šesté třídě zabývali obecní samosprávou. Žáci si nejdříve udělali návrhy vlastní obce, co by v ní vše mělo být, aby se jim tam dobře žilo. Zahráli si také na zastupitelstvo a rozhodovali, jak nejlépe naložit s obecním majetkem. Na závěr jsme navštívili Obecní úřad v Morašicích, kde jim paní starostka odpovídala na jejich všetečné dotazy. Dozvěděli se tak to nejdůležitější o chodu obce, a že vše není tak jednoduché, jak se někdy na první pohled zdá.

Veronika Javůrková

STRAŠIDELNÉ SPANÍ

Byla jsem překvapená, kolik fantazie mají žáci 4. a 5. třídy. V pátek 7. listopadu se totiž ve škole konala akce „Strašidelné spaní“. Čtvrtáci a pátáci už skoro měsíc předem akci připravovali. Plánovali program, výzdobu, občerstvení... Celé páteční odpoledne pak dlabali strašidelné dýně, zdobili a uklízeli klub, a hlavně připravovali palačinkové pavučinky, netopýří bábovku nebo párkové mumie. A pak v podvečer to začalo. Beáta všechny uvítala a představila Honzu se strašidelným tanečním vystoupením. Následovalo protažení se v tělocvičně a večere. Neuvěřili byste, kolik nápaditých strašidelných kostýmů a večer se sešlo u společného stolu. Čekala nás strašidelná úkolovka po škole, noční cesta po Morašicích, diskotéka, módní přehlídka pyžam a spacích miláčků. Byla to sice krátká, ale příjemná noc.

Stanislava Coufalová

I DO MORAŠIC PŘIJEL SVATÝ MARTIN NA BÍLÉM KONI

V pátek 14. listopadu kolem 14. hod. u školní zahrady postávaly hloučky nedočkavých lidiček. Všichni čekali na příjezd svatého Martina. Důležité informace ze života Martina vyhlásil bubeník. Dozvěděli jsme se o husách, vínu a sněhu. Když jsme zazpívali píseň a zavolali: „Martine, přijed' k nám!“, najednou se z údolíčka vynořil na bílém koni svatý Martin v červeném plášti. Cestou ještě stihl useknout kus svého pláště a darovat ho žebrákovi, kterého uviděl mrznout. Děti rozdávaly martinské rohlíčky. Kdo chtěl, mohl si koníka pohladit, vyfotit se. Někteří pro něho přinesli i laskominky. Touto akcí jsme si společně připomněli svátek svatého Martina.

Stanislava Coufalová

BUBNOVAČKA 2025

Ve středu 19. listopadu jsme se v naší škole připojili k iniciativě Bubnovačka. Ale neznamená to, že jsme ten den jen bubnovali, jak by se zdálo. Během dvou vyučovacích hodin si žáci s třídními učitelkami ve třídách povídali o tom, co je násilí a jak se projevuje. Vznikal prostor pro otevřenou diskusi o tom, že násilí (fyzické, psychické, sexuální, ale i digitální) není v pořádku a že děti mají právo na ochranu. Žáci se také dozvěděli, kde hledat pomoc – co by měli dělat, pokud by jim někdo ubližoval anebo ubližoval někdo jejich kamarádovi. A právě z toho důvodu, že se musí ozvat a nesmí být v takových případech potichu, jsme potom všichni společně symbolicky bubnovali. Doufáme, že i když Bubnovačka otevřela těžké téma problému násilí na dětech, pomohla jim pochopit, že pokud by se to týkalo jich samotných, nebyly by na to samy. Společné bubnování pak bylo skvělou příležitostí, jak uvolnit stres a napětí, což je v dnešní době pro děti velmi důležité.

Jana Renzová

ŠKOLA SE NÁM PROMĚNILA V PEKLO A NEBE

V pátek 5. prosince se 9. třída na naší škole proměnila v peklo a druhá její část zase v nebe. Jednotlivé třídy byly zvány a celé kolektivy plnily úkoly, aby hříšníkům v jednotlivých třídách bylo odpuštěno. Mnozí se snažili a vzájemně spolupracovali, protože dobře víme, že každý z nás občas také něco „vyvede“. Největší umění je ale na to přijít, problém napravit, umět se omluvit, a hlavně se z chyb

poučit. Každá třída měla jiný úkol (skládání obrázků, hledání pekelných uhlíků, skákání v pytlí ve slalomu, přehrát čerty v kostkách, dostat se po čertovských kamenech z nebe do pekla apod.) Všechny třídy byly na konci odměněny andělskými dobrotami. My pevně doufáme, že se všichni hluboce zamysleli a budou si celý rok pamatovat, co čertům slíbili...

Andrea Dušková

Nebe, peklo, ráj - to je naše škola.

VÁNOČNÍ SETKÁNÍ S ŽIVÝM BETLÉMEM

V pondělí 8. prosince proběhlo v našem školním arboretu vánoční zastavení. Vše začalo živým betlémem, který si pro nás připravil první stupeň. Poté program pokračoval tanečním vystoupením. Všichni návštěvníci si mohli pořídit vánoční snímek v připraveném fotokoutku, zakoupit drobný dárek v „obchodáčku“, občerstvit se chutným zákuskem a k tomu připíjet teplé nápoje. Všude zněla vánoční hudba a celou atmosféru dotvářela všudypřítomná světýlka. Myslím si, že jsme se všichni naladili předvánoční atmosférou a začali se více těšit na Vánoce. **Veškerý výtěžek z našeho „obchodáčku“ opět poputuje na projekt Hudba pomáhá.**

Andrea Dušková

Svatá rodina v Betlémě obklopená ovečkami, pastýři, třemi králi...

...a spoustou andělů.

PODZIM V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Podzim v naší mateřské škole byl skutečně pestrý. Děti měly možnost nejen poznávat krásy proměňující se přírody, ale také zažít mnoho nových aktivit, které jim pomohly v adaptaci, rozvoji i vzájemném sblížení.

Adaptace nových dětí

Začátek školního roku se tradičně nesl ve znamení adaptace. Nově přichozí děti se seznamovaly s prostředím, učitelkami i kamarády. Díky hravým dopoledním činnostem, pobytu venku a postupnému zvykání si na režim školky proběhla adaptace hladce. Starší děti ukázaly, že jsou skvělými průvodci, kteří těm menším pomáhají nalézt jistotu a radost z každodenních objevů.

Pohádka divadla JÓJO

Jedním z prvních kulturních zážitků byla pohádka divadla JÓJO, které přijelo přímo do naší školky. Veselé písničky a poutavý děj vtáhly děti do děje tak, že pohádku nadšeně sledovaly, radily a pomáhaly hlavním představitelkám. Pro mnohé to bylo první divadelní setkání a rozhodně velmi povedené.

Muzikohrátky a bubnování s panem Jasanským

Velkým zážitkem byly také muzikohrátky s panem Jasanským. Děti si vyzkoušely bubnování, rytmizaci i hru na netradiční hudební nástroje. Společné tvoření rytmu přispělo k rozvoji hudebního sluchu, koordinace i týmové spolupráce.

Starší děti navštívily také Smetanův dům v Litomyšli, kde zhlédly představení **Om a Oma** připravené pro nejmladší publikum. Představení se nám i dětem moc líbilo a o divadelním představení si ještě dlouho povídaly. Navštívili jsme **knihovnu v Litomyšli**, kde jsme se setkali s paní spisovatelkou Markétou Vítkovou. Využili jsme pozvání Pedagogické školy v Litomyšli na jejich **program v Klášterních zahradách** připravený pro mateřské školy. Zapojili jsme se s dětmi do celostátní akce „**Bubnovačka**“. A také jsme samozřejmě zpívali, cvičili, tvořili a zkoumali svět kolem nás.

Broučkování s rodiči

Před zimou jsme si společně s rodiči užili Broučkování na naší školní zahradě. Pro děti bylo připraveno mnoho zábavných úkolů, za jejichž splnění na ně čekala od broučků odměna. Celá naše zahrada se proměnila pomocí světýlek, lucerniček, pozimních skřítků a broučků na kouzelný kraj.

Výlet do záchrané stanice Pasíčka

Podzim jsme zakončili výletem na záchranou stanici Pasíčka. Děti přivezly zvířátkům dobroty – jablíčka, mrkvičky, semínka. A také ořechy a kaštánky, které samy nasbíraly. Zblízka jsme si prohlédli zvířátka, o která se zde starají. Ve vnitřních prostorách byl pro děti připraven program o ptáčích našich lesů a zahrad. Výlet byl kouzelný i tím, že nám den předtím napadl sníh a všechno přikryl krásnou bílou peřinkou, takže jsme si cestou užili i první koulovačku. Teď nás ještě čeká rozhodování o tom, které zvířátko si naše školka adoptuje.

Program v Klášterních zahradách v Litomyšli

Beseda s paní spisovatelkou v litomyšlské knihovně

Broučkování na školkové zahradě plné světýlek

Podzim v naší školce byl zkrátka takový, jak má být. Bohatý na zážitky a poznávání, plný společně prožívané radosti. Děkujeme dětem za jejich nadšení a rodičům za podporu. Teď nás čeká nejkrásnější čas v roce, čas vánoční. Ve školce budou znít koledy, začneme chystat vánoční besídku a společně budeme odpočítávat dny, které zbývají do Štědrého dne.

Markéta Vavřínová, ředitelka

MILADA ŠTĚPÁNKOVÁ:

Už se nedá žít po staru, jak jsme byli zvyklí my

Tentokrát nás cesta zavedla do sousední obce Nová Sídla. Možná si říkáte proč? Žije tam totiž žena, jejíž životní příběh je úzce spjatý s Morašicemi. Přestože se blíží oslavit 94. narozeniny, své životní vzpomínky má stále živé. Naše povídání se neslo v duchu vzpomínání, které bylo prokládáno básničkami provázejícími paní Štěpánkovou již od školních let.

Jak jste s Morašicemi spojena?

V červnu 1947 jsem vyšla 9. třídu základní školy. Hnedka po prázdninách 1. září 1947 jsem nastoupila do služby k rodině Zezulkové do Morašic. Tři dny na to, 4. září, se Zezulkom narodil syn Pepíček. Měli už čtyři dcery. Pamatuji si, jak měl pan Zezulka obrovskou radost, že po čtyřech holčičkách má chlapečka.

Jak jste se o službě u Zezulku dozvěděla?

U doktora v Lubné sloužila moje kamarádka Anča. Jednou za mnou přišla, jestli nechci do Morašic. Nabídku jsem přijala a po prázdninách odešla do Morašic.

S čím jste přišla do Morašic? S uzlíčkem jako známe z pohádek?

Přišla jsem s tím, co jsem měla doma v Lubné. Takže vlastně s ničím.

Jak dlouho jste u Zezulkových sloužila?

Byla jsem tam rok a čtyři měsíce. Odcházela jsem, když Maruše Zezulkové bylo 10 roků.

Jaká byla vaše náplň práce jako služky? Co jste měla na starost?

Pomáhala jsem především v domácnosti paní Zezulkové a babičce a dědečkovi Zachařovým. Na ty ráda vzpomínám, byli moc milí a hezky mě přijali. Opatrovala jsem a hlídala jejich děti. Zezulkovi měli pět dětí – Marušku, Růženku, Aničku a Boženku. Nejmladší byl kluk Pepíček, o toho jsem se starala nejvíce. Tak jsem ho uspávala. Až usnul on, teprve pak jsem mohla jít spát já. Chodila jsem třeba s dětmi na procházky k morašickému Jezírku. Pomáhala jsem ale také paní Zezulkové v kuchyni. S paní Zachařovou jsem jezdila s čtyřkolákem do Tržku máchat prádlo. Bylo pořád co dělat. Zezulkovi měli také velkou zahradu a políčko za vsí. Měli toho opravdu hodně na starost, proto potřebovali služku.

Jak vypadal dům čp. 96, když jste tam sloužila?

V domě bylo hodně místností. Dole v přízemí měl pan Zezulka obchod se smíšeným zbožím. Naproti obchodu

Milada Štěpánková s novomanželem

MILADA ŠTĚPÁNKOVÁ roz. RENZOVÁ

- Narodila se 28. dubna 1932 v Lubné jako páté z osmi dětí.
- Posledních čtyřicet let žije v Nových Sídlech.
- Během svého života procestovala a pobývala na mnoha místech v Česku i na Slovensku.
- Pracovala jako služebná u rodiny Zezulkových v Morašicích.
- Dnes ji radost přináší nejen čtyři synové, ale také řada vnoučat, pravnoučat a praprawnoučat.

měli obývací, ložnici a dětský pokoj. Dole bydleli Zezulkovi a nahoře byl byt, kde přebývali Zachařovi, rodiče paní Zezulkové. Dnes jsou tam záchody a zasedací místnost. Nahoře jsem měla postel i já. Spávala jsem vlastně na chodbě, v místě, kde je ten výstupek a kde dnes věšíte bundy. Na druhé straně bývala velká půda, kde jsme v zimě věšeli prádlo. Dnes tam sídlí obecní úřad. Ve dvoře byla prádelna s velkým sudem a kotlem, ve kterém jsme vařili povidla.

Obchod provozoval pan Zezulka sám?

Já si myslím, že mu tam někdo pomáhal. Ale už si nevzpomenu přesně kdo. On většinou seděl v kanceláři a psal důležité papíry. Všechno ale stálo na panu Zezulkovi. Paní Zezulková se starala o domácnost a celý dům. Žádné velké hospodářství neměli, živil je obchod. Já si pamatuji jen, že měli kozu.

Co se v obchodě dalo koupit?

Byl to obchod se smíšeným zbožím. Na tu dobu se tam dalo sehnat snad všechno – od potravin, po kávu až po železářské zboží.

Žákyně 9. třídy Milada v černé sukni se šlemi stojí uprostřed.

Co jste dělali ve volném čase? Chodili jste třeba do kina?

Volné byly jen neděle. To jsem chodila nejčastěji na procházky. Dříve jsme ani do kina nemohli. Nebyly na to peníze. Proto mám dnes moc ráda staré filmy. Hlídám televizní program, a když dávají třeba film z roku 1935, nemohu si ho nechat ujít.

Jak tehdy byla placená služka?

Platili málo asi 200 korun. Spíš to bylo za stravu. Tehdy nebyla jiná možnost, nemohla jsem zůstat doma, bylo nás tam houf.

Jak vzpomínáte na své dětství?

Byly to bezstarostné časy. Chodili jsme pomáhat na pole, ale také jsme se starali o zábavu, abychom nějakou měli. Tolik her bylo, i když nebylo rádio a televize. U nás doma v Lubné se scházel houf dětí z celé vesnice. Myslím si, že jsme měli klidné dětství, než co prožívají děti dnes. I přesto, že byla válka. Děti jsou dnes strašně napnuté. Mají ve školách hodně kroužků a myslím si, že je to na ty děti hodně. Učitelé to mají těžké. My jsme se učitelů báli. Dnes děti k učitelům ztrácí úctu a respekt, to je podle mě velmi špatné.

Jak to vypadalo u vás doma v Lubné?

Měli jsme v domě pouze jednu místnost na spaní. Tam jsme spali všichni, kolem postelí byly přistavené lavice. Bylo nás osm dětí, pět holek a tři kluci, a rodiče. Tatínek spal v takové malé komůrce. I přesto jsme měli každý

soukromí. To je dneska nepředstavitelné. Dům byl nedostavěný, až když se bratr Fanda vyučil truhlářem, pak udělal okna a zbytek postupně dostavoval.

Dříve bývala jedna místnost pro bydlení a zbytek bylo hospodářství, že?

Ano. Kuchyň a stará komora, tak ty byly nedostavěné, nebyly tam okna. Hned vedle byla velká jáma na burák a místo pro dřevo a slámu. U domu jsme měli potůček. V něm jsme chodili bosky, voda byla čistouchká. Hledali jsme na dně krásné kamínky. Prádlo jsme chodili máchat ke splavu, kde tekla silnější proud.

Vaši sourozenci také odešli do služby?

Když se narodil nejmladší bratříček Jenda, tak už nejstarší sourozenci byli ve službě. Jako sourozenci jsme nikdy nebyli pohromadě.

Chodili jste dřív do kostela?

Na Lubné je kostel a dříve tam bývala i fara, kde bydlel kněz. Ale když zemřel, tak už tam další nikdy povolán nebyl. Museli jsme proto chodit každou neděli pěšky na mši do kostela do Sebranic.

Jak se dříve vařilo?

Vařilo se normálně. Typické byly buchty a štrůdl, žádné placky na plech, jako jsou dnes zvykem.

Protože jsou mnohem rychleji hotové, než balit buchty...

To je pravda. Ale když někdo přijde, tak si vezme buchty a je to.

Čím se buchty plnily?

Nejčastěji s povidly. Ale plnily se i tvarohem a mákem. Když byly borůvky, tak se zabalily buchty i s borůvkami, ale to bylo spíše výjimečně.

Jaké máte nejraději vy?

Povidlové.

Pečete stále?

Samozřejmě, pečou každou sobotu. Nejčastěji právě kynuté buchty. Ale mám ráda i obyčejné vdolky, také přijdou k chuti. Jsou lepší než tatranka. Syn mi říká, ať už nepeču. Když přijde návštěva, že se jim podá nějaká sušenka. Ale podle mě jsou buchty nejlepší a vždycky se hodí. Já si ke kávě chci vzít něco dobrého. Tatranky moc nemusím.

Lubná a Morašice od sebe nejsou daleko. Jak často jste jezdila z Morašic domů?

Nejezdila jsem domů vůbec. Celý rok jsem byla ve službě. Moje maminka za mnou párkrát přišla. Musela jít z Lubné pešky. Dřív žádné autobusy nejezdily, natož auta. Byl to výlet na celý den. Maminka měla v Morašicích kamarádku, tak to spojila s návštěvou.

Na koho ráda vzpomínáte z doby vaší služby v Morašicích?

Na Zezulkovi i rodiče Zachařovi. Ale také na pana faráře Malého. To je významná osobnost Morašic. V neděli jsme pravidelně se Zachařovými i Zezulkovými chodili do kostela. V té době tu působil otec Malý. Měla jsem od něho ve svém památníku básničku, kterou si pamatuji dodnes:

**Pokud máš tatíčka,
pokud máš matičku,
potěš se, zahřej se
na jejich srdíčku.**

Bohužel si můj památník jeden syn kdysi vzal a už mi ho nevrátil. To mě mrzí. Měla jsem tam tolik obrázků a básniček od spolužáků ze školy a kamarádů.

Jsou pro vás Morašice nějak osudové?

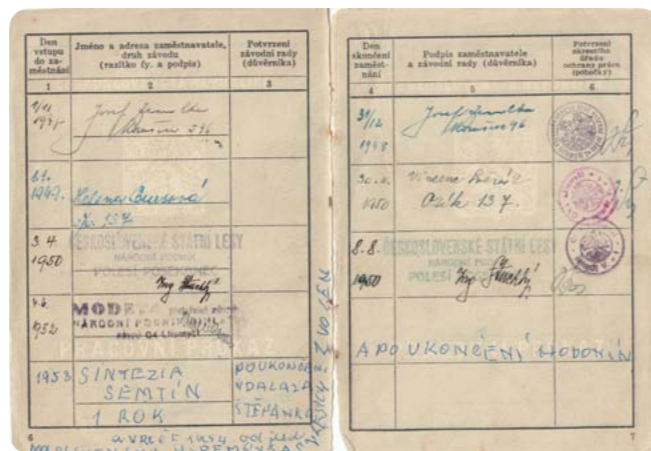
Ano, v Morašicích jsem se seznámila s manželem Antonínem Štěpánkem.

Jak jste se seznámili?

V Morašicích byl houf kluků a my jsme s kamarádkami jednou procházely obcí. Vzpomínám třeba na Pepu Kováře z Morčan, Frantíka Stráníka z Morčan, Zdeňka Bártu z Újezdce, ale i na Pepíka Eliáše z Morašic. Takhle jednoduše jsme se seznámili. Pak mi začal Štěpánek psát dopisy. Jeden takový mi z rukou vytrhla malá Maruška Zezulková a zajímala se, co to a od koho psaní mám.

Jak probíhaly tehdy námluvy?

Začali jsme se scházet už v Morašicích. Když jsem byla ve službě v Osíku a později i v Horní Rovni, jezdil za mnou často na kole. Musel být dost vytrvalý. Pak jsem dokonce časem zjistila, že chodí s mým bráškou do truhlářské školy.

Pracovní průkaz Milady Štěpánkové. První záznam na otevřené dvoustraně je služba u Zezulkových v Morašicích.

Jací tehdy byli kluci?

Museli být společnější a nemohli být stydliví. Můj manžel takový doopravdy byl. Uměl se bavit. Nebyly televize, ani mobily. Nemohli jsme spolu telefonovat, a proto jsme si psali dopisy. Mělo to své kouzlo!

Čím jste se živila po skončení služby v Morašicích?

Vlastně jsem celý život byla služkou. Ničím jsem se nevyučila, neměla jsem možnost. Chtěla jsem být švadlenou, ráda jsem šila. Musela bych jít studovat do Poličky. Ale maminka mi řekla, že bych musela někde bydlet a musela by mi dát peřinu. V té době ale rodiče neměli žádné peníze a měli osm dětí.

Po ukončení služby v Morašicích jste se vrátila domů do Lubné?

Velmi krátce jsem byla doma, ale měla jsem štěstí. Přišel za mnou pan učitel Svěrák, že potřebuje nějakou holku do Osíka.

V Osíku jste také sloužila jako služka v domácnosti?

Ano, ale byla jsem tam krátce, protože se v té době začalo zakládat družstvo. Všechno pole, kde Svěrákovi sušili vojtěšku, jim družstvo sebralo. Z Osíka jsem šla ještě sloužit do Horní Rovně.

Jak jste se tam dostala, to už je větší dálka?

Pomohli mně učitelé Procházekovi, kteří v Lubné učili. Pak se přestěhovali do školy do Horní Rovně, a tak si na mě vzpomněli. Sice jsem tam byla také krátce, protože služby v té době končily a nesměly být.

Když jste ve službě končila, dostávalo se něco na památku?

Nic se nedostávalo, dřív to bylo úplně jinak než dnes. Ale od Procházku z Horní Rovně jsem dostala kuchařku s věnováním Budoucí hospodyňce, Procházekovi. Mám ji dodnes u sebe.

Nestýskalo se vám po rodině a Lubné? Neuvažovala jste, že byste se přeci vrátila domů?

Samozřejmě se mi takové myšlenky honily hlavou. Kdybych byla doma, chodila bych někde do práce a po práci mohla pomoci rodičům na poli.

Život služebných

Právní zakotvení a definice služek bylo popsáno již ve středověkých listinách. Do služby si je zpravidla najímaly majetnější rodiny. Do poloviny 19. století byl větší zájem především o mužské služebnictvo. Následně však došlo k výraznému nárůstu poptávky po ženách, zejména v měšťanských domácnostech. Služba byla tehdy vnímána jako příprava na budoucí roli hospodyně. Služebnictvo bylo typické pro panovnické domy, šlechtu a bohaté měšťany. V průběhu 19. století se služebné začaly objevovat i u bohatých venkovských sedláků.

Pro nástup a ukončení služby neexistovala přesně stanovená věková hranice. Dochovaly se doklady o tom, že na vesnicích začínaly dívky sloužit už kolem dvanáctého roku života. Nejčastěji do služby nastupovaly dívky od čtrnácti let. Často pocházely z početných rodin, pro které bylo odeslání dítěte do služby především finanční úlevou. Nabídky nabízené práce se objevovaly hlavně v tisku. Avšak nejlepším zprostředkovatelem bylo doporučení prostřednictvím známých.

Na služebnictvo bylo velmi často pohlíženo jako na společensky podřadné osoby. Pracovní smlouvy většinou neexistovaly a vztah mezi zaměstnavatelem a služkou byl založen pouze na ústní dohodě. Práce služek rozhodně nebyla jednoduchá a nelze ji v žádném případě podceňovat. Na rozdíl od rozšířených představ nenahrazovaly manželku statkáře, ale byly spíše její nepostradatelnou pravou rukou v domácnosti. Jejich pracovní doba byla prakticky neomezená. Služka

Jak to dopadlo?

Vrátila jsem se domů a pomáhala jsem sázet v lese stromečky. Poté jsem nastoupila do Modety do Litomyšle. Krátce na to jsem dostala lákavou nabídku na roční brigádu do Semtína. Měla jsem zase štěstí. Bydleli jsme v Opatovicích, kde dříve bývala čokoládovna. V Ohrazenicích začali stavět nové činžáky, kam nás později přestěhovali. Odtud jsme museli do práce chodit pěšky.

Kde jste přesně pracovala?

Pracovala jsem v továrně, kde se vyrábělo střelivo. Nejdříve nám z toho vzduchu bylo špatně, byli jsme hodně fyzicky zničení. Vždyť to byl samý střelný prach. Pracovali jsme v hodně nebezpečném prostředí. Kolem nás byly všude obrovské balíky se střelivem. My jsme pod tlakem rozřezávali trubičky, takže se několikrát stalo, že to chytlo. Museli jsme z řezárny rychle odejít. Až když klesl tlak, tak jsme se mohli vrátit a pokračovat v práci.

A co váš kluk? Byl pořád tak vytrvalý?

Byl. V té době, když jsem pracovala v Semtíně, jsem se vdávala.

většinou vstávala jako první a ulehala do postele jako poslední.

Ani finanční ohodnocení nebylo nijak lákavé. V některých venkovských oblastech děvečky po ukončení své služby dostávaly výslužný koláč podobající se vrkoči. Služky většinou pomáhaly s chodem domácnosti – vařením, praním, uklízením, dobytím a péčí o děti. Postupem času začaly vyvstávat názory, zda služka není spíše otrok. Proto na konci 19. století vznikaly první spolky usilující o ochranu a nastavení práv služebnictva. Po první světové válce byl patrný úpadek počtu služek, který způsobila nejen finanční krize, ale postupný rozvoj moderních technologií používaných v domácnostech.

Služebné, jak jsou dnes popisovány, byly typické pro středostavovské domácnosti. Když otec pracoval mimo domácnost, nejčastěji na poli, a žena zastávala práci v domácnosti a starost o děti. Jejich výrazný úpadek přišel s nástupem nacistické okupace. Namísto služby v domácnostech skončily služebné v továrnách, kde byly nasazeny především do těžkého a zbrojního průmyslu. Definitivní konec služebných nastal v roce 1948. V dnešní době se však placená pomoc v domácnosti v určité podobě znovu vrací, nejčastěji o ni mají zájem opět movitější rodiny.

Zdroj informací:

Eva Kurfirtová (2012)

Milena Štráfěldová (Český rozhlas, 2015)

TJ

To bylo nějaké rychlé?

My už jsme spolu chodili čtyři roky. Ale ta svatba byla doopravdy rychlá. Vdávala jsem se 2. ledna 1954. Byla tehdy velká zima, ale naši měli prasátko a chystala se zabíjačka. Takže se svatba uspíšila hlavně kvůli zabíjačce, aby mohla být hostina. Hostinu jsme měli u nás doma v Lubné. Nejprve jsme se s mužem museli vzít na výboru, pak jsme teprve jeli do kostela do Sebranic. Dříve žádné auto na vesnici nikdo neměl. Svázal nás velkým černým autem pan Pánek z Tisové. Po obřadu v kostele jsme se jeli fotit k fotografovi do Litomyšle.

Říká se, že když se dívka vdává, dostane věno. Dostala jste i vy nějaký dar?

My jsme dostali od rodičů jen peřiny. Na první kuchyň a ložnici jsme si museli vzít půjčku.

Manžel byl voják. Z jakého kouta musel přijet na svoji vlastní svatbu?

Tehdy byl v Ostravě. Je pravda, že pořád cestoval. Pan farář se po letech dokonce nebál zeptat, jestli jsme pořád spolu. Divil se, že jsem to s ním jako vojákem vydržela. Žít s vojákem obnášelo hodně trpělivosti, mám na mysli především to cestování a veškeré ty čachry machry.

Kde jste všude žila?

Po svatbě jsem byla měsíc doma v Lubné. Pak ale vojáci měli cvičení ve Zvoleni, takže jsem se přestěhovala za ním na Slovensko. Pak ho převedli na Dunaj, ale my manželky vojáků jsme zůstaly pořád ve Zvoleni.

Co jste tam dělaly?

Zůstaly jsme tam ženské samy, a tak jsme pomáhaly v kuchyni.

Kam převedli vašeho muže později?

Pak manžela převedli do Hodonína. Tam se nám v roce 1955 narodil první syn Toník. Po čtyřech letech jsme se stěhovali do Frenštátu pod Radhoštěm a tam se nám narodil druhý syn Petr. Jak se říkávalo: „V novém bytě, nové dítě.“

Jak jste neustálé cestování prožívala?

Myslím si, že jsem to snášela všechno v klidu, nikdy jsem neměla žádné stresy. Manžel jezdil hodně na cvičení. Abych nezůstávala sama a bylo to jen možné, vzala jsem kočárek a jela vlakem do Lubné za rodiči.

**Život je krásný,
jak si ho každý umí udělat.
Vím, že to někteří ale nemají
jednoduché.**

Pojďme pokračovat ve vašich destinacích.

Z Frenštátu pod Radhoštěm jsme se stěhovali do Frýdku-Místku. Manžel jezdil do Frýdku, kde byla vojenská správa. My bydleli v Místku, kde byly kasárny.

To bylo hodně mimo centrum, takže jsem do města téměř nechodila.

Popravdě si neumím představit to neustálé stěhování z místa na místo a ještě s dětmi...

My jsme neměli z domu nic. Tehdy jsme opravdu neměli peníze. Za výplatu ze Semtína jsem si koupila první nádobí. Když manžel sloužil jako voják, nic nepotřeboval. Vzpomínám ale na jednu paní z Frýdku, která mi kdysi řekla: „Já tak šetřím, ani jehlu si nekoupím, abych našetřila na televizi.“

S manželem a čtyřmi syny

Jak jste se v té době stěhovali?

Normálním stěhovákem, bylo to takové velké černé auto. Když dneska vidím ty dodávky, jak rozvázejí balíčky, tak si vzpomenu na to naše neustálé stěhování.

Ve Frýdku-Místku jste se zase jako rodina rozrostla o nového člena?

Tam se nám nenarodil žádný potomek. Zato v Ústí nad Orlicí k nám přibyli ještě dva synové. V roce 1962 se nám narodil syn Miloš a v roce 1966 čtvrtý a poslední syn Pavel.

Takže z Ostravska jste se přestěhovali do Ústí nad Orlicí, přeci už blíže k rodině. To musela být výhoda.

To sice ano. Ale nikoho jsem v Ústí neznala. Manžel odjel třeba pryč a mně začalo být úzko. Měla jsem malé kluky a ještě jsem se začala starat o babičku a dědu.

**Všechno zlé, je pro něco dobré.
Nemůžeme mít v hlavě jen to špatné.
Není dobré se trápit něčím,
co nemůžeme změnit.**

Takže prarodiče vám nepomáhali?

Na všechno jsem byla sama. Pořád jsme se stěhovali. Manžel byl voják a bydleli jsme tam, kam byl převeden. Ani do kostela jsem chodit nemohla. Ale když jsem přeci šla, šel se mnou i manžel. On ale musel být v uniformě, a tudíž se stal středem pozornosti. Věděli jsme, že někde nás pozoruje estébák a hlídá manžela. Byla to zvláštní doba. V Ústí jsme bydleli v bytě naproti kostelu. Tam už jsem zase začala častěji chodit na mše.

Měla jste čas třeba i na ruční práce?

Kolik já jsem se toho napletla a našila... Měla jsem doma pět chlapů. Hoši chodili na fotbal, takže jsem jim pořád zašivala trenýrky. Po večerech, když všichni usnuli a já měla klid, tak jsem pletla svetríky, dečky a štrikovala ponožky.

Jak jste se nakonec dostali do Nových Sídel?

Maminka manžela tu zůstala sama. Tak jsme se v roce 1986 přestěhovali z Ústí nad Orlicí sem do Nových Sídel.

Manžel i přesto pořád jezdil na vojenská cvičení?

Už v roce 1968 odešel manžel do civilu a začal pracovat jako truhlář ve stavebním podniku v Ústí. Měl to ale

V prostorách dnešního obecního úřadu vzpomíná, jak to vypadalo u Zezulků: „Tady jsem měla postel.“

Paní Štěpánková před okny místní pošty, kde dříve býval obchod Zezulkových a místo její služby.

„Tady byla velká světnice.“

těžké. Neuměl tak rychle pracovat jako ostatní, proto odešel do skladu a pracoval na pozici skladníka. Během sametové revoluce se dočkal rehabilitace a povýšení z majora na podplukovníka. V roce 2009 mi před Vánoci zemřel.

Vracela jste se časem i do Morašic?

Samozřejmě. S manželem jsme chodili na myslivecké plesy. To bylo moc fajn. Vždy jsme se tu setkali s kluky, které pamatuji z doby, když jsem v Morašicích sloužila. Pravidelně také jezdím na mši do morašického kostela. Jsem za to moc ráda, že se mohu ještě pohybovat a být aktivní.

Máte velkou rodinu, takže už chodíte po svatbách svých vnučat a pravnoučat?

Ano, vždycky mě pozvali. Jsme tak velká rodina, že už je mám problém všechny spočítat. Mám ze všech velkou radost. Dlouhé besedy mě už ale zmáhají. Nedávno jsem přesto byla na rodinné oslavě, která byla ve stylu Sherlocka Holmese. Všichni byli oblečeni v černé a bílé barvě. Byli pomalovaní i na obličej. Bylo to moc pěkné.

Vy jste taky měla kostým?

Já ne, ale moc se mi to líbilo. Kde na to ti mladí přijdou...

Z čeho máte dneska radost?

Když vidím mladé lidi s dětmi. Kolik tu máme u nás v obci malých dětí a jak to tady hezky vedou. Život je krásný, jak si ho každý umí udělat. Víím, že to někteří ale nemají jednoduché. Všechno zlé, je pro něco dobré. Nemůžeme mít v hlavě jen to špatné. Není dobré se trápit něčím, co nemůžeme změnit.

Do Lubné jezdíte?

Do Lubné ráda jezdím na srazy rodáků. Ale už se nás v mém věku sejde málo. Moc se mi ta akce líbí. V časopise, který k této slávě v Lubné kdysi připravili, byla i básnička od Karla Václava Raise Cestička k domovu. Hned jsem si ji přeříkala a vzpomněla na své rodiče, sourozence a dětství. Úplně mi to vernalo slzy do očí. Je to básnička, kterou jsme se učili ve škole.

**Cestička k domovu, známě se vine.
Hezčí je, krásnější než všechny jiné.**

**Douška a šalvěže kolem ní voní,
nikde se nechodí tak jako po ní.
A kdybych na světě bůhvíkam zašel,
tu cestu k domovu vždycky bych našel.
A kdybych ve světě špatně se míval,
na téhle cestičce vždy bych si zpíval.**

A pro vás je domov kde?

Celý život jsem cestovala a nemohu říct, že bych se někde měla špatně. Doma vždycky bylo v Lubné. Často na Lubnou vzpomínám a mrzí mě, že jsem tam nežila delší čas. Teď ale posledních 40 let žiju tady v Nových Sídlech a mám se tu pěkně. Mám pořád co dělat. Vůbec se nenuším a kór v létě. Mám tolik práce na zahrádce, že nevím co dřív. Musím také uvařit, uklidit a mám na starost slepice. Máme i králíky, ale o ty se stará syn. Máme to tak rozdělené. Ale když jdu kolem, tak se samozřejmě kouknu, jestli mají vodu, a když tak jim doleju. Dneska je svět jiný, než jaký byl dřív. Už se nedá žít po staru, jak jsme byli zvyklí my.

Jak si trénujete paměť? Jste v úžasné formě!

Takovou paměť jako mám teď, jsem snad nikdy neměla. Koukám na televizní soutěže a luštím osmisměrky. Jsem do nich tak zabraná, že mi u toho většinou vždycky vysydně káva. Moc ráda také čtu. Teď mám rozečtenou knížku s názvem Babička na inzerát. Hlavní postava tam prožívá, jak vyšla ze školy. Mně to hned připomnělo mé dětství. Jak nám ve škole na lžičku dávali rybí tuk a nám to tak strašně nechutnalo. Také ráda čtu modlitby, tato patří mezi mé neoblíbenější:

**Kdo Boha má za pevný hrad,
ten nemusí se zlého bát,
i v bouři může kliděn být,
byť nad ním Bůh svůj drží štít.**

Co čtete za žánr?

Mám ráda knížky od Vlasty Javořické, která píše hlavně vesnické romány a povídky. Vždycky mi to něco ze života připomene. Četla jsem také knížky od Ivy Hüttnerové, Ivanky Deváté a Marka Ebena. Pan Eben dokázal popsat běžné věci opravdu legrační formou, že jsem se u toho i zasmála. Každé pondělí mi syn chodí pro knížky do místní knihovny. Jsem ráda, že tu máme knihovnu.

Věděla jste, že spisovatelka Vlasta Javořická se provdala a jmenovala Zezulková? Vy jste s tímto příjmením nějak pořád spojená.

To jsem vůbec netušila. Moc ráda vzpomínám na rok strávený v Morašicích u rodiny Zezulkových.

Jste s nimi v kontaktu?

Osud rodiny Zezulkových a domu čp. 96 jsou pro mě dodnes tajemstvím. Od té doby, když jsem od nich odešla v roce 1948, o nich nic nevím. Jednou jsem se náhodou setkala na pouti v Ústí nad Orlicí s paní Zezulkovou. Říkala mi, že v Ústí bydlí jejich dcera Anička. Nic víc z tohoto setkání bohužel nevzniklo. Doufám ale, že se jim v životě dařilo a jsou spokojeni. Určitě to také neměli jednoduché.

Děkujeme za inspirativní setkání.

TJ

**Masarykova
základní škola
Morašice**
okres Svitavy

se těší na všechny děti,
které přijdou na

Zápis do 1. třídy

pro školní rok
2026/2027

ve středu 4. února 2026
od 14 do 17 hodin

OBJEVÍME SPOLU ŠKOLU POZNÁVÁNÍ

více informací a přihlášky k zápisu naleznete na
www.skolamorasice.cz

Tři králové se spěchají podívat na velký keramický

BETLÉM Z MORAŠIC

Piaristický kostel
Zámecké návrší v Litomyšli

Výstava probíhá od 29. 11. 2025 do 30. 12. 2025

Keramický kroužek Masarykovy základní školy v Morašicích

NA VŠECH OBECNÍCH AKCÍCH SE FOTÍ!

Pořadatel akce v průběhu jejího konání
pořizuje fotografie a audiovizuální záznamy
za účelem dokumentace a propagace akce.

Účastí na akci vyjadřují návštěvníci souhlas
se zpracováním a zveřejněním své podoby v obrazových
a audiovizuálních materiálech, a to zejména na webových
stránkách a sociálních sítích pořadatele, případně
v dalších propagačních materiálech.

Za záznamy pořízené a zveřejněné jinými osobami
než pořadatelem nebo jeho pověřenými zástupci
nenese pořadatel odpovědnost.

Pořadatelem akcí je Obec Morašice, Morašice 96, 569 51 Morašice, IČO: 00277029.

Farnost Morašice u Litomyšle vás zve na

Vánoční koncert

28. 12. 2025
v 16 hod.

Kostel sv. Petra a Pavla

Petra Nimrová - housle
Iveta Benešová - varhany

zazní skladby J.S. Bacha, A. Vivaldiho,
J.K. Kuchaře, Ch. Gounoda a dalších

Vstupné dobrovolné

PŘIPRAVUJEME:

úterý	23.12.	od 8.15 hod. BRUSLENÍ na 1,5 hodiny pro naše občany
neděle	28.12.	Vánoční koncert
pondělí	29.12.	Štěpánský pochod
středa	31.12.	Silvestrovský fotbalík
sobota	10.1.	Tříkrálová sbírka
středa	4.2.	Zápis do ZŠ
úterý	24.3.	Zápis do MŠ

V jednání je termín PLAVÁNÍ.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Své významné životní jubileum oslavili naši spoluobčané:

- 65 Vlastimil Abraham**
- 70 Zdeňka Kalibánová**
- 75 Anna Dolečková**
- 80 František Trávníček**
- 90 Miloslav Němec**

Všem blahopřejeme a do dalších let přejeme hodně zdraví.

STRÁNKY OBCE:

FACEBOOK:

Veškeré materiály otištěné v Morašickém občasníku jsou uveřejněny se souhlasem autorů. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení nebo úpravu zaslaných příspěvků. Redakční rada se nemusí ztotožňovat se všemi názory a texty publikovanými v tomto časopise.